

ŠIANDIEN IR RYTOJ

BALTIEJI RŪMAI ir Kremlius, sakoma, bus sujungti tiesioginiu telefono laidu, kad Kennedy su Chruščiovu galėtų dieną ar naktį susisiekti, jei per klaidą vieno kurio mašinistas paspaustų raudoną mygtuką ir iššautų atominę raketą...

Tokios tiesioginės telefono linijos iš Baltųjų Rūmų jau eina į Macmillano kabinetą, ir neseniai buvo pravesotos pas de Gaulle ir Adenauerį.

Kiekvienos tos linijos gale budi vertėjai.

Kennedžio "Brain-trust" galvoja, kad tiesioginio susiekimo sistema yra gera ir ją reikėtų išplėsti iki Kremliaus.

Gal būtų, jie nebūtų to pagalvoję, jei paskutiniu laiku telefono linija tarp Kennedžio ir Adenauerio nebūtų pradėjusi blogai veikti...

ATRODO, kad Washingtonas Europos politikoje pradeda laimėti. Adenaueris davė "žalią šviesą" deryboms su Kremliumi.

Vokietijos užsienio reikalų ministris Schroederis aną dieną pareiškė:

- Mes pradėsime derybas su rusais, tarpininkaujant amerikiečiams!

O Adenaueris, nors ir netiki amerikiečių-rusų derybų pasisekimu, Amerikos ambasadoriui Daelingui pareiškė nenorį, kad derybos būtų atvestos. Ir Bonna išdėstė savo pasiūlymą dėl Berlyno, kuris skiriasi tuo, kad vokiečiai nenori, jog neutralieji būtų įsileisti į kontrolės komisiją ir pasidarytų situacijos teisėjais.

STALINAS, savo pasikalbėjime su Milovanu Djilu 1945 metais pranašavo, kad po 15 ar 20 metų Europoje kilsias naujas karas.

Tos pranašystės surašytos naujoje Milovano Djilo knygoje "Pasikalbėjimai su Stalinu", už kurią Tito teismas jį nuteisė 9 metus kalėjimo... nes išdavęs valstybės paslaptis.

Tie pasikalbėjimai apima 1944-1948 metų laikotarpį, kai Djilas, būdamas Tito dešiniąją ranką, prie Stalino atlikinėjo oficialias misijas.

ŽINIOS IS VISO PASAULIO

• JAV karinių dalinių išsikėlimas Tailande Sov. Sąjungos ir Bulgarijos bendrai paskelbtame komunikate vadinamas "praplėtimu JAV agresinės akcijos prieš Pietryčių Azijos tautas."

• Gen. De Gaulle, iškeldamas Pransūzijos vaidmenį ir jos uždavinius pasaulio politikoje, savo kalboje, pasakytoje Limoges mieste, pabrėžė, kad Europa privalanti turėti savą poziciją. Atėityje nebūsią tik du milžinai — blokai — bet bus ir Europa.

• Opozicija Venezuelos Prezidento Betancourt'o režimui naudoja tuos pačius metodus, savo laiku praktikuotus Castro ir jo pasekėjų Kuboje. Ta opozicija veikia "Tautinės išlaisvinimo armijos" vardu.

• Į Washingtoną ateina žinios, kad Castro sutiktų pasidaryti Pietų Amerikos Tito, jei JAV atnaujintų prekybos ryšius. Priešingu atveju Maskvos raugo komunistai galutinai užvaldys Kubą.

• Krishna Menon, Indijos krašto apsaugos ministras, daro viską, kad Indijos kariuomenę apginklavus sovietiskais ginklais.

• De Gaulle reiškiant didesnį savarankiškumą tencijas, Adenaueriui užsirūstinus ant JAV už

JAV KARINIŲ PAJĖGŲ ISLAIPDINIMAS TAILANDE NEPAKEITĖ FAKTINĖS BŪKLĖS PIETRYČIŲ AZIJOJE, NES OFICIALI POLITIKA LIKO TA PATI: JI SIEKIA NEUTRALAUS LAOSO, NORS TAI IR REIKŠTŲ KOMUNISTŲ ĮSIGALĖJIMĄ. JEI TAČIAU LIETINGASIS SEZONAS NUPLAUTŲ VISAS TOKIAS VILTIS, GALIMAS LAOSO PADALINIMAS KOREJOS IR VIETNAMO PAVYZDŽIU.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prieš savaitę, nagrinėdami Pietryčių Azijos būklę, pasistatėm tris klausimus. 1. Ar dabartinė JAV karinė akcija toje pasaulio dalyje nepradėta per vėlai? 2. Iš ko gauna įsakymus tų kraštų komunistai: Maskvos ar Peipingo? 3. Ar galėtų toks kraštas kaip Laosas vienas pasipriešinti iš užsienio masyviai remiamai komunistų veiklai?

Savaitės įvykiai leidžia spėti bent dalinius atsakymus. Iš fakto, kad marinai sustojo dar prieš Laosą sieną, bet jos neperžengė, o taip pat iš paties prezidento Kennedį bei kai kurių kitų pareigūnų pareiškimų, atrodo, kad ko ko, bet Laosas amerikiečiams nuo komunistų tiesiogiai negins. Pagrindinė priežastis esanti ta, kad tai praktiškai esą beveik neįmanoma: džiunglėse moderni kariuomenė pametanti savo pranašumą. Be to, amerikiečių daliniai Laose galėtų iššauti raudonųjų kiniečių masinę invaziją. Iki šiol ten esą pastebėti tik šiaurinio Vietnamo daliniai. Žodžiu, oficiali JAV politika Laose nepasikeitė. Vis dar tikimasi, kad tą kraštą galima paversti neutraliu, bet turint galvoje, kad komunistai jau kontroliuoja daugiau kaip pusę teritorijos, toks tikėjimas negali būti realus.

Tokiu būdu galėtumėm pasidaryti išvadą, kad JAV kariuomenė į Pietryčių Aziją buvo pasiuntę ne Laosą gelbėti, bet greičiau... jo politinėm laidotuviem suteikti karinę pagarbą. Žinoma, dar gali atsitikti, kad JAV marinai, jei komunistai nenorės to krašto perimti "gražiuoju" per siūlomą koalicinę vyriausybę, galėtų būti

siūlomas nuolaidas Berlyne, Olandijai rodant nepasitenkinimą už palaikymą Indonezijos kovoje už Naują Gvinėją, Portugalijai negaunant paramos, Indijai užpuolus Goą — nenuostabu, kad Vak. Europa traukiasi į didesnę savarankiškumą ir nepriklausomumą nuo JAV įtakos Europos politikoje.

• JAV senato užsienio komisija atmetė pasiūlymą padidinti ekonominę paramą Indijai.

pasiųsti ir į Laosą nedidelę teritorijos dalį — dešinę Mekongo upės pakraštį, kad neleidotų ta upę pasinaudoti komunistams. Artikrai galimas toks atvejis?

Mekongo upė, išteikanti iš Tibeto kalnų sniego, yra 10-ta savo didumu pasaulio upė. Ji nusišėsia 2,625 mylias. Nuo spalio iki vasario mėn, kada visoje Pietryčių Azijoje vyrauja šiaurės rytų vėjai ir sausra, ji labai nusenka. Dabar ten yra pats karščiausias laikotarpis, kuris nuo kovo tęsiasi iki gegužės pabaigos. Tada vėjai pasikeičia. Jie pradeda pūsti iš pietvakarių. Prasideda lietingasis sezonas. Jis tęsiasi iki spalio mėn.

Mekongas, panašiai kaip Nylas, apsemia didžiulius plotus, įgalindamas gerą ryšių derlių. Tai naudinga ūkininkams, bet ne kariams. Kas valdys tą upę, valdys visą pietryčių Aziją, nes Mekongas, perėjęs per Tailando, Laosą ir Kambodijos teritorijas, įplaukia į Pietų Kinijos jūrą Vietname. Tokiu būdu kova dėl tos pasaulio dalies virsta kova dėl tos upės kontrolės.

Šiuo metu JAV karinėm pajėgom yra pavesta saugoti tik Siamo, kuris nuo 1949 m. pasivadino *Thai kraštu* ar *angliškai Tailandu*, ir pietinio Vietnamo teritorijas. Thai kraštas 197,659 kv. mylių didumo, turi per 25 su pusę milijonų gyventojų. 95% yra patys tajiečiai, didžiausią mažumą (2,8%) sudaro kiniečiai.

Politiniai Tailandas, kaip nepriklausomas kraštas, yra žinomas daugiau kaip pusantro tūkstantčio metų. Jis išlaikė savo nepriklausomybę net ir pereito šimtmečio pabaigoje, kada beveik visą Aziją tarp savęs pasidalino Europos kolonialinės valstybės. Siamo-Tailando nepriklausomybę tada išsaugojo britų-prancūzų nesugebėjimas tą kraštą tarp savęs pasidalinti.

1941 m. Tailandas net pasipriešino — tiesa tik penkis valandas — japonams. Po to jis perėjo japonų pusėn ir 1942 m. sausio mėn. 25 d. paskelbė karą JAV ir D. Britanijai. Tą paskelbimą, karo laimei pasisukus į kitą pusę, Tailandas paskelbė "negaliojančiu", o kas liečia JAV, tai jos niekados nebuvo paskelbusios karo ir Tailando ambasadorius Washingtonė buvo net suorganizavęs egzilinę vyriausybę, kuri sakėsi vadovaujanti 90,000 priešjaponiškų partizanų.

Vienu žodžiu, čia turima reikalo su kraštu, kuris turi ilgą nepriklausomo gyvenimo tradiciją, yra palyginti kultūringas, turi net 16 aukštojo mokslo institucijų (6 universitetus). Tuo tarpu Laosas aukščiausia mokslo įstaiga tėra mokytojų seminarija. Politškai Tailandas yra konstitucinė monarchija, tačiau praktiškai ten amžinai vyksta kova dėl valdžios tarp karininkų ir civilių politikierių. Kas keli metai vis įvyksta koks perversmas, nors ir nelabai kruvinai. Nuo 1958 m. kraštą valdo maršalas Sarit Thanarat.

Paskutinių kelių metų Tailando užsienio politikos pirmasis tikslas buvo neįsileisti iš Laosą ir Kambodijos komunistinių infiltratorių. Savaimė aišku Tailandui yra labai svarbu, kad nei Laose nei Kambodijoje neįsigalėtų komunistai. Tailando moralės sustiprinimui ir buvo pasiųsti JAV kariniai daliniai. Atrodo, kad JAV kariuomenė net ir karo atveju ten gali turėti gana saugų užnugarį, nes gyvenimo sąlygos apskritai imant, ten nėra tokios blogos, kad būtų tikrai gera dirva komunistui. Reikia pastebėti, kad 30% Tailando teritorijos yra irgi džiunglės, kur sunku kariauti.

Maskvos ir Peipingo reakcija į amerikiečių kariuomenės išlaipinimą Tailande paaiškėjo už kelių dienų. Bulgarijoje viešėdamas Chruščiovas, jį pasmerkė kiek švelniau, o Kinijos komunistai per spaudą — daug griežčiau. Tačiau manoma, kad nei Kinijai, nei Sovietų Sąjungai plataus masto karas Pietryčių Azijoje nėra reikalingas. Kinija turinti labai daug vidaus rūpesčių — mais to nedateklūs pasiekę tokias r-

(Nukelta į 2 psl.)

L.V.S. Ramovė ir D.L.K. Birutė Draugija gegužės 26 ir 27 d. švenčia tremtyje atsikūrimo dešimtmetį ir ta proga Chicagoje šaukia visuotinį suvažiavimą. Nuotraukoje iš kairės: D.L.K. Birutė, Draugijos pirmininkė Liucija Stasiūnienė, vicepirmininkė Marta Babickienė, Ramovės centro valdybos pirmininkas prof. gen. S. Dirmantas ir sekretorius pulk. A. Reklaitis.

V.A. Račkausko nuotrauka

puoselėjo lietuviškas karių tradicijas ir rūpinosi kultūriniu jų gyvenimu.

Tremtyje, būvę Lietuvos kariuomenės kariai, atkurė L.V.S. "Ramovė" ir į jos narių gretas įtraukia visų laipsnių ne tik buvusios Lietuvos kariuomenės karius, bet taip pat karius, kovojusius demokratinių kraštų kariuomenėse.

L.V.S. "Ramovės" atgimimo data yra 1950 m. balandžio 2 d. Tada Chicagoje, grupė karių su gen. P. Plechavičium prieškai, sušaukė steigiamąjį susirinkimą ir priėmė laikinąjį sąjungos statutą. Tuoj pradėti organizuoti sąjungos skyriai. Šiuo metu L.V.S. Ramovė turi JAV — 13 skyrių, Kanadoje — 2. Anglijoje — 1, V. Vokietijoje —

Lietuvos Karininkų Ramovės rūmai Kaune, Mickevičiaus gatvėje, pastatyti 1937 metais pagal arch. S. Kudoko, dabar gyvenančio Amerikoje, projektą. Ant viršutinio karnizo dail. B. Pundziaus darbo Trys milžinai.

BIRUTIETĖS IR RAMOVĖNAI MINI ATSIKŪRIMO DEŠIMTMETI

Lietuva, netekusi suverenumo, neteko ir kariuomenės, bet tą kariuomenę sudarę kariai ir toliau būriasi ir dirba tiems patiems tikslams, kurie juos buvo subūrę į Lietuvos kariuomenę, būtent Lietuvos Nepriklausomybės.

Ir Nepriklausomybės laikais karininkai buvo suorganizavę "Ramovę". Visi, atsimename tą organizaciją, kuri karininkų tarpe

1 ir tolimoje Australijoje net 3.

Nepriklausomybės kovų ir vokiečių-bolševikų okupacijų partizanai, aktingai kovoję dėl Lietuvos laisvės, o taip pat lietuviai tarnavę Savaugos daliniuose ir Vietinėje Rinktinėje vokiečių okupacijos metu yra laikomi Nepriklausomos Lietuvos kariais ir gali stoti nariais į L.V.S. Ramovę.

Iš žymesniųjų ligi šiol tremtyje nuveiktų L.V.S. Ramovės darbų tenka laikyti žuvusiems dėl Lietu-

(Nukelta į 4 psl.)

PABALTIEČIŲ DELEGACIJĄ Į WASHINGTONĄ

Birželio įvykių minėjimo proga organizuojama masinė pabaltiečių delegacija į Washingtoną. Delegacija organizuoja ir delegatų sąstatą komplektuoja Americans for Congressional Action to Free the Baltic States komitetas.

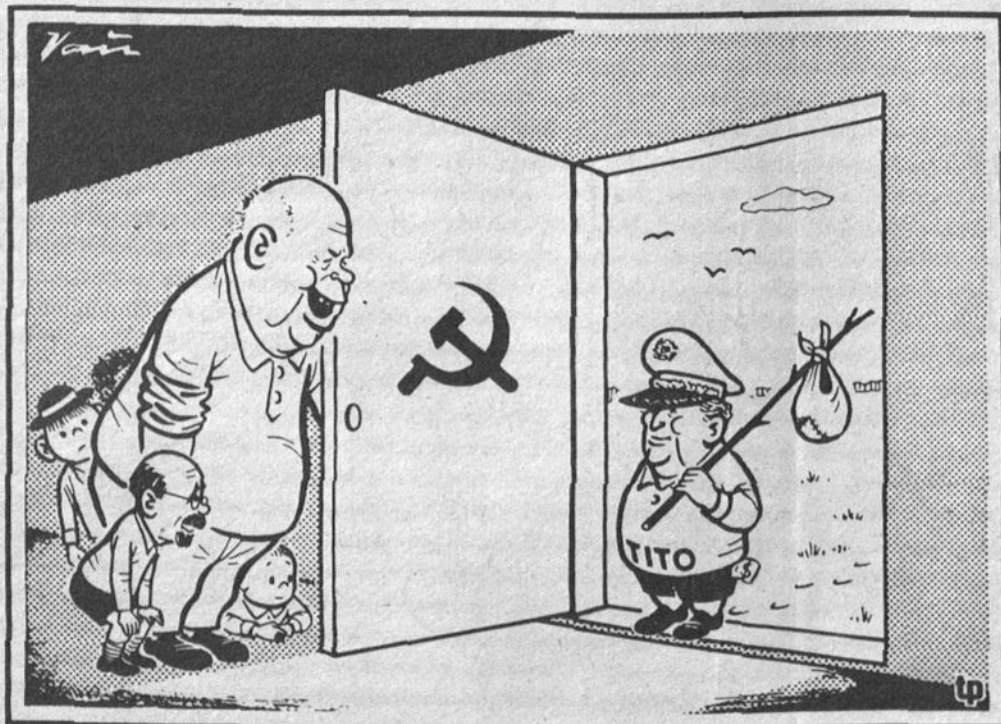
Birželio mėn. 21-22 d.d. delegacijos atstovai vizituos eilę senatorių, kongresmanų ir įtakingų administracijos pareigūnų.

Lietuvių visuomenė kviečiama rezoliucijų reikalu laisvų rašymo akcija ypatingai sustiprinti, kad delegacija Washingtonė galėtų operuoti stipraus visuomenės užnugario remiama.

Ta proga visi Kongreso nariai bus aprūpinti Armonienės knyga "Palik ašaras Maskvoje". Komitetas savo žinioje turi 480 tos knygos egzempliorių. (it)

• Paryžiuje ir kituose Prancūzijos miestuose suimta apie 15 asmenų, įtartų ruošiantis atentatui prieš De Gaulle.

• Formoza pareiškė sutinkanti priimti pabėgėlius iš Raud. Kinijos, laisvai užplūdusius Hong Kongą. Britai, negalėdami masėmis bėgančių priglausti jau ir taip perpildytame mieste, didelę dalį jų siunčia atgal, tuo sukeliant pagrindą apkaltinti juos nehumaniškumu.

- Štai, mano mažytis Tito, sugrįžta iš tolimos kelionės!...

TECHNIKOS PAŽANGA (3)

ATOMINĖ ENERGIJA

Reikia pripažinti kad kol kas atominių reaktorių pagaminta energija yra brangesnė už energiją pagamintą kitais metodais, pav. šiluminiai šiluminiai (deginant anglis ar dujas) arba hidroelektrinių šiluminiai. Tačiau specialiais atvejais atominės energijos pritaikymas pramonėje yra naudingesnis kaip kiti šaltiniai, pav. jėgainės pastatytos nuosloiose vietose, kur transportas yra sunkus, daug pigiau yra pristatyti per metus keliasdešimt svarų uranijaus kaip keliasdešimt tūkstančių tonų anglių. Antra, daug žadanti sritis yra laivai. Žinoma, metodais varomas laivas ilgesnei kelionei per vandenyną turi pasiimti kuro (anglių ar naftos) keliolika kartų didesnę svorį negu sveria laivo jėgainės įrenginiai. Atominė jėgainė nėra daug sunkesnė kaip standartinė. Nebereikalingas kuro svoris gali būti panaudotas laivo naudingam kroviniumi. Nepaprastos struktūros reikšmės atominė jėgainė turi karo laivams. Karo laivai neturi gaisrinių laiko papildyti kuro išteklių, nereikia turėti strateginių kuro išteklių bazinių. Povandeniniai laivai su standartinėmis jėgainėmis degindami naftą, turi naudoti oro deguonį, taigi turi plaukti arba paviršiuje, arba negiliai po vandeniu ir naudoti "kvėpavimo" įtaisus (garsų vokiečių "schnorkel"). Ilgesniam plaukimui po vandeniu povandeniniai laivai turėjo specialias baterijas akumuliatorese, kurios elektromotorius. Su atominės energija visas tas pasidarė nebereikalingas. Nestebėtina, kad jau sparčiai stato atominius povandeninius laivus.

Jungtinės Amerikos Valstybės yra išleidusios taip pat didelis sumas atominių lėktuvų statybai. Toks atominis lėktuvas galėtų apskristi keletą kartų aplink žemę nesustodamas ir nepasilidamas kuro, tenaudodamas nedidelius uranijaus išteklius. Deja, lėktuvo problemos yra skirtingos nuo laivų. Izoliuoti radioaktyvių reaktorių nuo lėktuvo įgulos ir keleivių reikia didelio medžiagos kiekio t.y. svorio. Svorio problema lėktuve yra keliasdešimt kartų aštresnė kaip laive, sprendžiant visą iš šio taško kylančią lėktuvo konstrukcijos problemą eilė gerų atominių lėktuvų ypatybių pradėjo išnykti, išlaidos pasidarė milžiniškos ir įpusė darbai buvo sustabdyti. Atominio lėktuvo klausimas iškilis vėl tik tada, jei pasisektų nepaprastai palengvinti reaktorių ir atarsti mažai besveriančias izoliuojančias medžiagas.

Atominių reaktorių konstrukcijai tobulėjant randant labiau tinkamas medžiagas jų konstrukcijai, atominių jėgainių energija pinga ir pils toliau. Taigi reikia tikėtis kad atominės jėgainės stotys užims atitinkamą vietą greta kitų energijos šaltinių šiluminiai.

Atominei fizikai žengiant į priekį buvo rasta, kad didelius kiekius energijos galima gauti iš atominės reakcijos dviem būdais: spontaniškai skylančių sunkiausiems žinioms elementams ir lengvesniems elementams (angliškai vadinama fisija) arba lengviausiems žinioms elementams jungiantis į sunkesnius (angliškai vadinama fusion). Šitoks jungimosi procesas vyksta visose žvaigždėse taigi ir mūsų saulėje. Deja šitas procesas nėra spontaniškas ir kad jis vyktų, reikalinga nepaprastai didelė energija, nes atomo branduoliai turi nugalėti vienas kito atstumiančią jėgą. Žinomiausių tokių reakcijų vykstančių saulėje yra sunkaus vandenilio izotopo jungimosi į helio atomą. Kad šita jungimosi reakcija vyktų reikalinga pradinė šiluma apie dešimt milijonų laipsnių.

Sunkaus vandenilio izotopas yra du kartus sunkesnis už standartinį. Sudeginant sunkų vandenilį gaunamas vanduo truputį sunkesnis už normalų vandenį (atominis svoris 20 vietoje 18). Bandymais įrodyta, kad nedidelie kiekiai sunkaus vandens gyvybei nepavojingi, tačiau gyviai aprūpinami tik sunkiu vandeniu ilgai gyventi negali.

Jungimosi atominė energija yra labai patraukli. Uranijaus skilimo metu lieka "pelenai" leng-

vesnio atominio svorio radioaktyvinės medžiagos, kaip pav. garsusis stroncijus ir kitos, kurių pašalinimas sudaro didelių problemų. Vandenilio jungimosi reakcijoj neatsiranda jokių naujų radioaktyvių medžiagų, reakcija yra daug galingesnė, vienas kilogramas sunkaus vandenilio atitinka 4000 anglies tonų. Be to, sunkaus vandenilio izotopo yra nepaprastai dideli ištekliai. Sunkusis vanduo sudaro 1/5000 dalį viso vandens esančio žemės okeanuose. Tai yra bilijonai tonų. Taigi išsprendus vandenilio jungimosi energijos techniška pritaikymą, žmonijos energijos ištekliai klausimas būtų praktiškai išspręstas. Čia ir vėl lengvas sprendimas buvo rastas destruktiviniams karo pritaikymams. Uranijaus bomba sprogimo metu pagamina šimtus milijonų laipsnių karščio ir apsupus uranijaus bombą sunkiojo vandenilio atomais galima iššaukti spontanišką viso vandenilio atominę reakciją. Šitokia bomba vadinama vandenilio (hidrogeno) teoritiskai neturi dydžio ribų, ką įrodė rusai išsprogdinę bombą lygios

B. K.

energijos kaip 80 milijonų tonų sprogstamosios medžiagos.

Šiandien mokslininkai smarkiai dirba bandydami rasti metodus kontroliuoti vandenilio jungimosi atominę reakciją. Be kontrolės techniškas pritaikymas nėra įmanomas. Čia yra dvi didžiausios kliūtys: kaip pagaminti tokią aukštą reikalingą reakcijai temperatūrą ir kaip sudaryti indą ribojantį šią reakciją, nes nėra medžiagų kurios galėtų išlaikyti daugiau kaip 5,000 laipsnių temperatūros neišsprogdamos ir neišgaruodamos. Vienintelė viltis yra laikymas vandenilio dujų specialioje magnetinėje "bonkoje", tai yra magnetinių jėgų laukas neleidžiantis vandeniliui išsisklaidyti. Įvairiais metodais mokslininkams yra pavykę pasiekti kelis milijonus laipsnių šilumos tuo atveju vandenilio dujos yra vadinamam plazmos stovyje. Tada normali atominė struktūra išnyksta ir elektronai su atomo branduoliais paskirai maišosi dujiniame stovyje. Kai kurie bandymai su magnetine bonka ir vandenilio plazma jau yra įrodę mikroskopinius pasikeitimus vandenilio jėgų. Taigi šiandien galima tvirtinti kad galbūt yra 50% galimybių, kad žmonijai pasiseks pakinkyti vandenilio atominę energiją naudingiems tikslams.

(Bus daugiau)

RUSIJA BE VAKARŲ YRA NIEKAS

(2)

EUGENIJUS PUŠINIS

Svetimšaliams vadovaujant ji modernizuojama ir papildoma, bet šiuose darbuose žūsta apie 100,000 deportuotų darbininkų, kuriuos dėl nepakankamo maisto greit įveikia epidemijos. Šalies šiaurėje italų, vokiečių ir olandų architektai, inžinieriai ir amatininkai per 9 metus pelkėtuose Nevos krantuose pastato Petrapilio miestą. Šiame darbe, lygiai kaip ir daugelio fabriku ir kasyklų statyboje naudojami kaimiečiai, kurie deportuojami iš viso krašto. Apskaičiuota, kad iš viso šiuose darbuose žuvę apie milijonas kaimiečių. O tuo metu Rusija iš viso turėjo tik apie 14 milj. gyventojų. Statybos ir ginklavinimo darbai atliekami pašėlusiu tempu, išpildant planą

prieš terminus. Tuo pasiekama, kad Rusija turi didžiausią geležies pramonę pasaulyje ir didžiausią kariuomenę Europoje. Tada Petras nedelsiant užpuola tuo metu stipriausią valstybę Europoje - Švediją. Po visos eilės nepasisekimų, pagaliau, 1709 m. jis ją įveikia. 20,000 švedų karo belaisvių nebepaleidžiami namo, bet naudojami kaip specialistai kasyklose ir pramonėje. Toks pat likimas skirtas maždaug tokiame pat skaičiui iš Vidžemes deportuotų latvių. Labai didelis skaičius darbininkų žūna kasant du milžiniškus kanalus, kurietačiau pasirodo netinką laivinin-kystei.

Petras naujai pastatytame mieste organizuoja plačią moks-

lo akademiją, kuri pradeda veikti tikrai po jo mirties. Tačiau per 75 metų laikotarpį ten dėjo beveik tikrai iš Vakarų importuoti mokslininkai. Vienas vienintelis rusas ten įgyja vardą - Lomonosovas, bet ir tas 5 metus studijavęs Vokietijoje. Jo techniškeji vadovėliai - tai Vakarų vadovėlių plagijatai, užtat jis terorizuoja mokslininkus, intriguodamas ir ieškodamas priekabių, kartais būdamas girtas nueidamas net iki muštynių.

Rusų Petras išnaudoja vergų darbus, lygiai kaip ir kitas tautas. Užtat bajorus jis prievarta stengiasi sueuropinti, išleisdamas keistus parodymus apie rengimąsi ir šukuoseną. Šis maskaradas pilnai tinka Petrapiliui, kuris apgyvendinamas prievartos keliu.

Taip tas tęsiasi visą sekančią šimtmetį. Kartas nuo karto Rusija atnaujinio savo fasadą prancūzų civilizacija ir idėjomis, tačiau visą laiką prekiauja su angliais. Kai ji jau pasijunta pakankamai stipri, ji su masine baudžiauninkų kariuomene užpuola kaimynus ir praplečia savo teritoriją. Ypač tai sekasi Kotrynos II valdymo metu. Toji gryo kraujo vokiečių gauti pakankamai tiesioginės ir netiesioginės pagalbos iš Vokietijos valdovų, kad panaikinti Lenkiją.

Po baudžios panaikinimo prasideda naujas koegzistencijos periodas, kuris tęsiasi 50 metų. Su Vakarų Europos kapitalu viso pasaulio ir visų tautybių inžinieriai sukuria Rusijai modernią pramonę ir geležinkelų tinklą. Apie 1913 m. Rusijoje dirba 2 milj. europiečių, tvarkydami planavimą, investavimus, vadovaudami statybų darbams ir tuo išaiškinamas Rusijos ekonominis žydėjimas. Dviejose laikotarpuose: 1885-89 m. ir 1907-13 m. Rusija savo produkcija pralenkia JAV, Angliją ir Vokietiją. 23 m. laikotarpyje (1875-98) geležies produkcija prauga 94 nuoš. 1900-01 m. Rusija pralenkia JAV kaip didžiausia naftos gamintoja pasaulyje. Bet tuo pačiu metu nesiseka su žemės ūkiu, kuriam atimami kapitalai ir darbo jėga. 1891 m. po nederliaus ir visų atsargų eksportavimo 20 milj. žmonių grėsia badas, bet dar iki šiol galutinai neišaiškinta, kiek tuo metu mirė badu.

Valdžia iš Vakarų importavo techniką, o inteligentiją - marksistines idėjas. Šios idėjos Rusijoje dogmatiniai sustingo lygiai taip pat, kaip prieš 1000 m. iš Graikijos importuotas ortodoksizmas. Kadangi masėse jos neturėjo jokios jėgos, tai revoliucijos parengimui buvo reikalingi Vakarų pinigai. Leninas juos ir gavo, sunku pasakyti kiek, bet vien 1917 m. jis gavo iš Vokietijos 22 milj. aukso markių.

Revoliucija paženkliną naują gaidynę, nes tuo keliu rusai tikisi užgrobti visą Vakarų Europą. Tai jiems nepavyksta, užtat pati Rusija vidujiniai sunaikinama, ji atsiduria prieš visišką skurdą ir badą. 1921 m. Leninas vėl paskelbia naują koegzistencijos periodą. Vėl į Rusiją pasipila srovė Vakarų kapitalo, inžinierių ir darbininkų. Iš JAV rusai gauna milžiniškus kiekius maisto produktų nemokamai. 1921 m. sudaroma prekybos sutartis su Anglija, 1922 m. - ekonominio bendradarbiavimo sutartis su Vokietija. Visų šių valstybių pramonininkams Rusijoje suteikiama keletas šimtų koncesijų įvairiose srityse. Su vokiečių kapitalu vykdomas pirmutinis didysis raudonosios armijos apginklavimas, įrengiant lėktuvų ir tankų fabriku, prie kurių veikia ir specialios apmokymo mokyklos. Rusijoje organizuojamas vokiečių naujųjų ginklų išbandymas, kurio Vokietijoje neleidžia Versailles sutartis. Rusai atvira gali pasinaudoti ginklais, kuriuos vokiečiai laiko paslaptyste. Kai fabrikai įrengti, apie 1925 m., rusai panaikina koncesiją po koncesijos, nes dabar turi prasidėti nauji žygiai. Iš Rusijos išimami vokiečių militariniai specialistai. Kai "kadrai" parengti, sunaikinama ir tiksliniai aukštesniųjų rusų karininkų, kurie pradžioje turėjo veikti bendrai su vokiečiais. Paleidžiant darban savo aukso atsargas ir eksportuojant dumpingo kainomis miškos medžiagą ir net javus, komunistai gauna lėšų, kuo sumokėti Amerikos firmoms. Dabar jau koncesijų nebeuodama, bet firmoms sumokama gryna už mašiną, statybos darbus, specialistus ir darbininkus.

Taip yra bent pradžioje. Išdirbė projektus ir sudarė sutartis, rusai paskelbia savo pirmąjį penkmečio planą, kuris pravedamas Amerikos privačiu kapitalu ir vadovaujant Amerikos specialistams. Pertvarkomi Doneco ir Kuzneco baseinai, pastatomas Dnieprostrojus ir Magnitogorskas, įrengiami milžiniški traktorių fabrikai, kurie taip pat gali gaminti ir tankus...

Koegzistencija su Vakarų Europa pasibaigia nejučiomis ir po to prasideda karas. Visą laiką tęsiasi koegzistencija su Amerika ir jina labai pelninga. Ypač todėl, kad, prasidėjus karui, nutraukiamas investavimų išmokėjimas. Karo metu rusai gauna iš JAV apsiginklavinimą 10,8 bilj. vertės, bet tai dar ne viskas. Tuo pačiu metu rusai supirkinėja JAV, o ypatingai Kanadoje viską, ką tik nori, už grynus pinigus. Be to jie iššnipinėja atominės bombos paslaptį, kuri viena verta daugelį bilijonų.

Aišku, kad paskolos niekuomet nebeatmokamos. Iš Amerikos gautoji karo medžiaga toli gražu nesunaudojama visa, bet sudaroma atsarga, kad po karo rusai galėtų tęsti agresyvią užsienio politiką. Rusų rankose paliekami du trečdaliai Vokietijos karo pramonės, kuri išmontuojama ir vežama į Rusiją. Iš ten deportuojama ir apie 10,000 geriausių ginklų pramonės specialistų ir darbininkų. Išnaudojant dar apie 500,000 karo belaisvių, apiplėšiant užkariautas šalis, priverčiant satelitus dirbti savo naudai, Rusija gali apsiginklauti taip, kad ji dabar grąšina atšaukianti koegzistenciją ir su Amerika. Vakarų pasauliui vėl grėsia pavojus. Bet tai pavojus, kurį suteikia pačių ginklų, taip lengvapročiškai įdėti rusams į rankas.

Tačiau grėsiant šiam pavojui, turime ir nusiramimą. Visa istorija parodo, kad rusai nieko daug nepajėgia nei ekonomijoje, nei technikoje. Kaip tik sustoja kapitalo, išradimų ir specialistų plukdymas iš Vakarų, įgytasis nesivysto toliau, priplėštas ir padėtas atsargon nustoja savo vertės. Jei vakariečiai nebeuodų rusams visą tai, kas atsieka Vakarų ekonomijos

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiurberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiurberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laičūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ir technikos persvara išryškėtų labai greitai. Bent tokia Kellerio knygos galutinė išvada.

Ypatingai pabrėžtinios knygos ryškiosios istorinės lygiagrečios ir tai, kad autorius nenuklysta į ideologinius nagrinėjimus apie komunizmą ir demokratiją, bet tikrai parodo, kaip praktiškai išsivystęs Rusijos ekonominis ir ginklavinimo potencialas. Knyga pasižymi nauja, mažai žinoma medžiaga apie Vokietijos ir JAV vaidmenis Rusijos ekonominiame ir kariniame išugdyje 1921-1939 metų laikotarpyje.

LAOSO LAIDOTUVĖS...

(Atkelta iš 1 psl.)

baš, kad pati valdžia skatina masinį bėgimą į britų koloniją Hong Kongą. Britai dėl to turi daug rūpesčių, nes Hong Kongas ir taip turis per daug gyventojų. Už tat pagėdėliai, priešingai elementariškam žmoniškumui, yra masiniai grąžinami į Raudonąją Kiniją! (Antra vertus, vidaus sunkumai dažnai verčia įieškoti išsieties užsienio avantiūrose).

Neturinti ir Maskva jokio skubaus reikalo karui tame pasaulio krašte. Tai kamgi ir kieno įsakymu pradėta ofensyva Laose? Esama įtarimo, jog tą ofensyvą iššaukė dešinioji Laoso vyriausybė, kad išvengus amerikiečių spaudimo eiti į koaliciją su neutralistais ir komunistais. Tai ji įsakiusi savo kariuomenei greičiau pasitraukti, negu kad būtų tikro reikalo! Galimas daiktas, kad dalis tiesos yra toje praildoje. Jei toji prielaida teisinga, vyriausybė kol kas kalkuliavo neteisingai - JAV nepakeitė savo politikos, nors kai kurie komentatoriai pradėjo puoselėti idėją, kad gal Laosą reiktų padalinti taip, kaip yra padalinta Korėja ir Vietnamas: į komunistinę ir "tautinę" dalį. Yra pagrindo manyti, kad toks sprendimas būtų gana palankiai sutiktas ir kariniuose amerikiečių sluoksniuose. Kiekvieno atveju, dabartinė dešinioji Laoso vyriausybė, vadovaujama kunigaikščio Boun Oum, visai teisingai mano, kad koalicija su komunistais bus tik užmaskuotas krašto atidavimas raudoniesiems ir ji tam visom pajėgom ir visais aziatiškais triukais, priešinasi, bet Washingtonas jai ir toliau lieka atšaurus. Greitai ateisiantis liūčių laikotarpis įvykių spartą pietryčių Azijoje smarkokai sulėtins.

Tuo tarpu šiomis dienomis į Laosą iš Paryžiaus, kur jis ruošia savo dukros vestuves (sic!) turi grįžti "neutralistų" vadas kunigaikštis Souvana Phouma. Jis atnaujinis savo pastarimus dėl koalicinės vyriausybės. Jei iš tų pasitarimų nieko neišeitų, o Tailandas bei Vietnamo politikai ir savi strategai įtikintų prezidentą Kennedy, kad vis dėlto reikia ginti bent tą Laosą dalį, kuri prielieka prie Mekongo upės, galimas daiktas, kad susifauktumėm Laosą padalinimo.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!
Premium quality always...
popular prices everywhere!
The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

BUY STROH'S BY THE CASE

AR NEVERTĖTŲ PAGALVOTI?

ALB-nės Centro Valdybos raginimas, kad visos lietuvių organizacijos atsiliptų į JAV vyriausybės remiamo Language Resource Project, vykdomo Pennsylvanijos Universitete, šaukimą suteikti apie save smulkius duomenis, susilaukia ir priešingų nuomonių. Yra nuomonių, siūlančių du kartus pagalvoti, prieš darant tokį žygį. O tų siūlymų motyvai, kad ir formaliai neįrodo to Language Resource Project nepatikimumą, vis dėlto, verti dėmesio ir rimtesnio svarstymo.

Vienas žymesnių amerikonių, lietuvių paklaustas, kodėl vyriausybė tik dabar susirūpino mažųjų kultūrinės vertybės rinkti, studijuoti ir komplektuoti, atsakė, kad "tų tautelių žmonės labai tvirtai laikosi savo nacionalizmo ir tebesvajoja apie savo valstybių nepriklausomybės atstatymą. Tai yra ne maža kliūtis nacionalizmui išrauti, tai kliūtis pasaulio apjungimui. Tat ir reikia žinoti, iš kur tos kliūtys atsiranda, kas palaiko mažųjų nacionalizmą".

Redakciją yra pasiekęs laiškas, įspėjantis, kad prieš darant tokius žygius, prieš raginant visas organizacijas registruotis, ar nevertėtų susipažinti pačiai Bendruomenės vadovybei su to projekto užsimojimais, jo numatoma darbai ir suteiktos medžiagos naudojimo metodais. Negana perskaityti aplinkraštį ir pagal jį raginti organizacijas atitinkamai ir jį vykdyti. Tokiame reikale būtinas oficialus ir pagrįstas sprendimas, būtina ir daugiau tuo reikalu informacijų.

Nenorėtume čia kelti abejonių dėl JAV švietimo politikos sričių, kurios liečia šiame dideliame krašte gyvenančias mažumas, tebeuoslėjančias savas kultūrinės tradicijas, savo kalbą, gyvenančias savais politiniais aspektais. Norėtume tik iškelti principinį klausimą: tokiems, kaip Language Resource Project, sumanymams pradėjus gyvenimą, nesitenkinti vien tų naujų institucijų pageidavimų perdavimu mūsų organizacijoms, bet tai daryti, gerai su projektu susipažinus, kas jam vadovauja ir kokios yra galimybės prie to projekto įgyvendinimo mums patiems prisidėti. Didesni bei artimesni ryšiai su tomis institucijomis yra būtini, ne tik kad nevengtini. Yra ir be tos, naujos, institucijos daug daugiau mums tikrai naudingų ir palankių valstybės institucijų ir privačių organizacijų, kurių materialine parama labai uoliai ir gambiai moka pasinaudoti kitos tautinės mažumos, kai tuo tarpu mes nebežinom, kur ir kokius fondus besteigti, kokias rinkliavas bedaryti. Atrodo, kad jau pats laikas prie ALB-nės kviešti ir sudaryti komitetą ryšiams su atitinkamomis JAV institucijomis, įstaigomis bei organizacijomis palaikyti. Reikia manyti, kad tokių ryšių nevengtų, o gal dar ir pageidautų, kad ir tos pačios Language Resource Project vadovybė su Dr. Joshua A. Fishman priešakyje.

Nepriklausomybės metais Vienybės aikštė Kaune ir priekyje matoma Zikaro Laisvės statula, kurią okupantas, kaip ir daugelį kitų paminklų, pasiskubino nuversti.

Kodėl okupantas Lietuvoje naikina paminklus?

JUOZAS MIKLOVAS

Paminklų esama visokių: menamų paminklų, statytų užsitaravusiems tautai, žmonijai - tai pati galingiausia ir patvariausia paminklų rūšis. Paminklai tautos karžygiams ir pastatyti tautos; į juos niekada neužžels taikai, Tautos darbo, savigynos, kultūros paminklai; paminklai statyti įvairiausiems paminėjimams, statyti legendoms, na ir šiaip pasistatyti sau į amžiausią galą. Yra taip pat gražių, gražiausių kad ir nemielų, sunkių paminklų, pastatytų okupanto-pavergėjo; jie dažniausiai laikini ir dirbtini.

Vilniaus Trys Kryžiai buvo statyti remiantis legendomis ir pastatyti vilniečių. Legenda dar ne istorija (dažnai dalis jos), bet legenda lieka legenda, kaip ir paminklas lieka paminklu, nežiūrint kokių tikslų būtų pastatytas. Ir lietuviai nebūtų Trijų Kryžių sunaikinę jeigu bolševikai to nebūtų padarę (t.y. jei sovietų okupantų kariuomenė nebūtų jų 1950 m. išsprogdyne). Priešingai galvoti bando J. Jakštas savo laiške, išspausdintame Dirvos 1962.IV.25 d. Šitoks galvojimas jau priklauso ne istorinei sričiai, bet daugiau politikai ar visuomeninio gyvenimo etikai. Lietuvos opinija pasmerkė šį rusų okupantų darbą, o vilniečiai lietuviai, kaip ir lenkai, ypatingai. Todėl tiesiog sunku, tegul ir įdomu, buvo skaityti priešingą pažiūrą.

Dar ir dar sykį perskaitęs Stasio Žymanto straipsnį Dirvai 1962.V.5 d. "Ką byloja paminklai..." su palengvėjimu tariu, kad šitaip atsako ir tik šitaip atsakytų tautiečiai Lietuvoje. Dėl istorinių tiesų aiškinimų, tuo labiau legendų, galima ginčytis ir galima klysti, bet gyvenamoji tikrovė ir dabartinė Lietuvos opinija yra faktų, smerkiančių sovietų barbarizmą. Gal ji pasikeis ateityje J. Jakšto nuomonės kryptimi, nesiginčysim, nors asmeniškai tuo ir netikiu.

Todėl ir aš paliesiu Lietuvos paminklų klausimą, tuo pačiu ir Tris Kryžius. Šis straipsnis tik gal turės specifinį dabartinės Lietuvos atspalvį.

PASKUTINĖ STAČIATIKIŲ ŠVENTIŲJŲ KELIONĖ

J. Jakštas laiške Dirvai 1962. IV.25 d. kalbėdamas apie rusų stačiatikių šv. Dvasios vienuolyne Vilniuje buvusius tris "negendamus" lavonus, kuriuos, atsitraukdami rusai 1915 m. išsi-vežė į savo kraštą, pastebi, kad "prieš daugelį metų teko skaityti laikrastyje žinutę, kad bolševikai po šio paskutinio karo leidę grąžinti tuos tris konservuotus lavonus į Vilnių, gal būtų tą pačią šv. Dvasios bažnyčią. Dėmesio vertas dalykas, jei jis būtų tikras."

Minėtų trijų stačiatikių šventųjų palaikai, padarę ilgą laikotarpį kelionę Vilnius-Maskva ir atgal, tikrai pirmaisiais pokario metais sugrįžo į Vilnių... Studijuojantiems Vilniaus universitete studentams dažnai yra suruošiamos ekskursijos po istorines Vilniaus miesto vietas. Vienoje tokių ekskursijose, vadovaujamoje P. Pakarklio ir man teko dalyvauti (berods 1952 m.). Aplankėme taip pat ir šv. Dva-

sios cerkvę, kurios rūsyje yra patalpinti (po stiklu) tie trys stačiatikių šventieji: Eustafijus, Jonas ir Antanas. Jie buvo išvežti iš Vilniaus, rusams atsitraukiant per pirmąjį pasaulinį karą. Vėliau bolševikai atsisakė juos grąžinti į Vilnių ir jie buvo išstatyti Maskvoje antireliginėje parodoje-muziejuje, t.y. išjuokti. Už stačiatikių bažnyčios nuopelnus sovietams karo metu, jie buvo grąžinti seniesiems savininkams į Vilnių. Čia, be abejo, susiderino taip pat senieji ir naujieji rusų šovinizistiniai siekdmai Vilniuje, nukreipti prieš lietuvius ir Lietuvos istoriją.

Tiek buvęs Vilniaus universiteto lenkas prof. K. Chodnyckis, parašęs studiją trijų rusiškų "kankinių" klausimu, tiek ir istorikai neigia šitos šventųjų legendos teisingumą. Visai galimas dalykas, kad šie "negendantys" žmonių kūnai "paminklai" (kokių Vilniaus Dominikonų bažnyčios rūsyje yra šimtai) buvo "paskirti" šventais specialiai pravoslaviškiems, antilietuviškiems ir rusifikacijos tikslams. Bet ne tas svarbiausia; lietuviai vis vien nesikėsino juos išstatyti parodoje. Maskvai jie vėl šiandien savotiškai naudingi Lietuvoje.

P. Pakarklis, nežiūrint jo politinių įsitikinimų, nebuvo nei "karštas" katalikas, nei provoslavas. Minėtos ekskursijos metu jis išreiškė savo nuomonę, kad visa minėtų šventųjų istorija ir pati lavonų tapatybė yra gryniausias melas.

Besilankantiems tame požemyje provoslavų šventikas visada kiša, nuėmęs nuo sienos, lentelę su šių šventųjų gyvenimo ir kankinimo istorijos aprašymu. P. Pakarklis, perskaitęs tai, trumpai atsakė į parašytas mintis, kad lietuviai, net pagony, nebuvo žiaurūs, o antra, kiek liečia Algirdo laikus tuo labiau neteisinga taip teigti, nes Algirdas nebuvo nusistatęs prieš Rytus ir kunigaikščio dvare buvo labai daug rusų stačiatikių.

O toje lentelėje tiesiog teigiama, kad kunigaikščio Algirdo įsakytu lietuviai pagony nužudė minėtus stačiatikių šventikus, ir t.t.

Jeigu lietuviai katalikai ką nors panašaus dabar būtų parašę prieš rusus ir agitavę, sovietų valdžia bematant juos būtų išvadinę nacionalistais ir nubaudę.

KODĖL IŠSPROGDINO TRIS KRYŽIUS?

Jeigu Trys Kryžiai būtų tarnavę rusifikacijai (ar provoslavijai) 1950 m. rusai tikrai nebūtų juos išsprogdyne. Vilniečius lietuvius tikrai seniai jau nebejaudina įvairios senos okupantiškos paskalos ar pseudolegendos, nukreiptos prieš lietuvius. Neįtikina jų ir dabartinės valdžios kruopščiai kuriamos pasakos, kad pateisinus Trijų Kryžių ir kitų Lietuvos paminklų naikinimą. Dėl šių barbariškų žygių visuomenėje buvo išaukšta visuotinė ir labai priešiniga reakcija, smerkianti šiuos darbus, ir moralinėje bei politinėje - pro-

pakelių ir iš sodybų - ištremtųjų Sibiru Lietuvos ūkininkų daugiausia buvo nuverst, nuplauti kryžiai, tiems mūsų liaudies meno paminklai. Neaplenkti nė bažnytiniai 1900 m. paminėjimų kryžiai miestelių aikštėse, o taip pat Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmečiams ir Vytautui Didžiajam paminėti paminklai.

Ir tautinio atgimimo ir išsivadavimo iš caristinės prispaudos metais Maskvai yra nepernešami. Iš Varnių miestelio aikštės dingio vysk. M. Valančiaus biustas, iš Vytauto Didžiojo muziejaus sodelio Kaune visi mūsų tautinio atgimimo veikėjų biustai, net mūsų knygnešiams pastatyta paminklinė lenta. Jų vietoje pastatytas čekistas F. Dzeržinskis ir kiti raudonieji. Kaip caro žandarai iš varpininko V. Kudirkos antkapio iškirto Lietuvos himno žodžius, taip ir enkavedistai šiandien, jei nenuverčia patį paminklą, tai dažniausiai nors jo įrašus išima (1960 m. neišvengė to net Grybo sukurtas ir Raseiniuose pastatytas "Žemaitis"). Ir tai tik keletas pavyzdžių.

1948-50 m. Kaune Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje buvo nugriauti Nežinomo kareivio kapas ir Laisvės paminklas.

Reikia pastebėti, kad vietiniai kompartijos šulai labai mažą teparodę pasipriešinimą šioms kremliškoms naikinimo užmačioms, dargi aktyviai talkininkavo, kad užsitikrinus didesnę karjerą valdžioje, Latviai komunistai šiuo atžvilgiu nepuolė tiek žemai. Latvijos Laisvės paminklas ir po šiai dienai tebedomiuoja Rygos mieste. Ir jį rusai bandė eilę kartų nugriauti ar, "restauracijos" ir "remonto" priedanga apgadinoti. Bet latviai, kiek žinoma, vėl savo paminklą atremontuoja ir aptvarko...

OKUPANTIŠKŲ PAMINKLŲ DERLIUS VILNIUJE

Okupantiški paminklai yra irgi įdomi paminklų rūšis, kuriems bent dabar ten Lietuvoje nesigaili nei pinigų, nei puikių aikščių. Šie puritonieji paminklai dažnai statomi įkandin ką tik nugriautų paminklų vietoje.

"Vilnius pasipuošė naujomis aikštėmis ir paminklais!" - mėgstama sovietų girtis. Kas tiesa, tas tiesa, ir štai jie, Lukiškės aikštėje, kur nieko nebudamos puikiai žydi gėlės, stovi jau minėtas tipingas Leninas. Ožėskienės aikštėje, per ilgai užsibuvojęs, stovi "išvadotojas" Černiachovskis. Stoties aikštėje -- generalissimus Stalinas (tikriausiai jau sulikviduotas, o tvirtai stovėjo!) Pilies aikštėje - Aleksandras Sergejevičius Puškinas! Ir ant galo, puikiai gopaką svečiams šokusio (nors ir ne taip ilgai, kaip Mikojanas Kremluje) Petro Cvirkos paminklas Tauro "amfiteatre".

Sykį mane linksmai nuteikė vienas jaunas ūkininkėlis nuo Svedasų. Einant po Petro Cvirkos paminklą, pastebėjus, kad pagal Cvirką pažinusių nuomonę, paminklas nesąs visai cvirkiškos natūros, paklausiau jo, kaip patinka šis naujasis. Nieko nedelsdamas svėdasiškis atsakė: "Panašus ar nepanašus! ale turėsim nors vieną sovietišką ir lietuvių paminklą Vilniuje!"

Yra ir visa eilė kitų, mažiau "įžymių" sovietiškių paminklų ir "kapų" Vilniuje. Per Lenino mirties minėjimą visada "organizuotai" (sovietine prasme) nešamos gėlės ir vainikai ant Lenino paminklo. Kartą paklausta viena komjaunolė aktyvistė, bestovinti eilėje su vainiku rankoje, kur nešanti vainiką, atsakė: "Ant Lenino kapo" - "Sovietiški šamoningai" liudžiai darosi sunku besurionuoti kur čia paminklas, o kur čia kapas.

Šamoningi - vilniečiai Maskvos metro pavyzdžiu pavadino tose aikštėse ar gatvėse esančias požemines išvieses šitaip: "Metro imeni Vladimiro Iljičia (Vladimiro Iljičiaus vardo metro, prie Lenino paminklo); "Komsomolskaja" (Komjaunimo gatvėje), metro imeni Černiachovskovo (prie generolo Černiachovskio), "Puškinskaja"...

Reikia pastebėti, kad šitokius ir panašius okupantiškos kilmės žodžius žmonės nesistengia išsiversti lietuviškais. Sovietiškai rusiškai primesti dalykai, kaip sovietinė santvarka, kolchozai, SSSR ir t.t. tikrai puikiau skamba ir tiksliau išsireiškia rusiškai nei lietuviškai.

(Nukelta { 4 psl.)

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

HILDEBRANDT PROVISION CO.

3619 WALTON

ME 1-3700

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

WIEHN'S BAKERY

For GOOD Baked Goods - See WIEHN'S

12429 ARLINGTON AVE

GL 1-3756

704 EAST 185 th ST.

KE 1-0650

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

UNITED PROVISION

2269 ST. CLAIR AVENUE

MA 1-6125

CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis
MEMORIAL DIENOJ

CHIN'S RED DRAGON RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

BIRUTIETĖS IR RAMOVĖNAI MINI SUKAKTĮ

(Atkelta iš 1 psl.)

vos laisvės paminklo pastatymą Chicagoje, Jaunimo Centro sodelyje, prie kurio vyksta visos žymesnės tautinės iškilmės. Paminklo pastatymas kainavo \$8,825.56.

Kitas žymus darbas, tai Laisvės Kovų Muziejus prie Čiurlionio galerijos, taip pat Jaunimo Centre, Chicagoje.

Tame muziejuje surinktas nemažas skaičius eksponatų. Muziejui ligi šiol jau išleista \$7,020.95.

Paminėtini du spaudos leidiniai. O. Urbono "Žalgirio mūšis", objektyviai nušvietęs to mūšio eigą ir dr. K. Jurgėlos, anglų kalba, "Tannenberg — July 15, 1410" atėmęs daugelį lenkų rašytojų daromų istorinių iškraipymų dėl to mūšio laimėjimo nuopelnų. Be to nuo 1950 metų leidžiamas atgaivintas "Karys". Tai ne tik kariams, bet taip pat kiekvienam lietuviui mielas ir savas mėnesinis žurnalas.

Kai kurie L. V. S. "Ra-

movė" skyriai, pav. Clevelando, turi vietoj paminklo žuvusiems kariams pagerbti, marmuro lentą vietos lietuvių bažnyčioje. Prie jos susirenka iškilmingomis tautos minėjimo progomis.

Be to L. V. S. "Ramovė" nepasilieka kurčia, kai JAV, Jungtinių Tautų plenumas ar kitų kraštų vyriausybės padaro Lietuvą ginančių ar puolančių pareiškimų. Tada L. V. S. "Ramovė" Centro Valdyba rašo padėkos ar protesto laiškus atitinkamoms institucijoms.

Ypatingai uolūs yra ramovėnai šalpos srityje. Tam jie renka aukas ir patys pagal išgalę aukoja. Jie gaučiai šelpia Lietuvos laisvės kovų invalidus ir jaunimą. Neretai atsitinka, kad sušelpiami ir ne sąjungos nariai, jei tik jie tos šalpos tikrai reikalingi.

Daug L. V. S. "Ramovė" parėmė aukomis ir morališkai mūsų skautus ir įvairias patriotines organizacijas. O Vasario 16 gimnazijai 1955 metais įteikė

KODĖL OKUPANTAS NAIKINA PAMINKLUS?

(Atkelta iš 3 psl.)

Kas laikai, kas papročiai ir visad naujas liaudies sąmojus!

LIETUVIŠKAS PRIEJIMAS...

Prieš pusantų metų Lietuvoje išėjo nauja knyga Lietuvių meno istorijos klausimu. Skyrelyje apie paminklus ten rašoma, kad Lietuvos kryžkelėse ir aikštėse jau nebeverta esą statyti meniniai menkaverčiai (tuščiaavidurius cementinius) sovietinių vadų biustus. Tokie paminklai jau esą atlikę savo vaidmenį. Neblogas ir toks pripažinimas. Ir neblogai jei puikieji Lietuvos kaimeliai nebebus teršiami panašiu "kanapiniu". Parodoma ten ir kita gera iniciatyva - kultūrinių ir istorinių Lietuvos paminklų apsaugos reikalai. Bet štai paties Nikitos Chruščiovo "generalinėje partijos kalboje" gauta pabarimų už Trakų pilies ir kitų paminklų restauravimą. Kremliaus Tiorkino nuomonėms paminklai, mūsų Trakų pilis esanti abejotinos vertės ir neušitarnaujanti to dėmesio.

Atrodo, kad nebeverta būtų ir paties Chruščiovo paminklus statyti: tokie paminklai per daug trumpamžiai, net paties okupan-

to rankomis sunaikinami! Sako, kad kažkur yra pastatytas paminklas Liuciperiui. Ištiesų tai turėtų būti taip pat įdomus paminklas, kuriame išreikštas demoniškas blogis. Taigi, visokių esama paminklų, neapsimoka juos griauti, laikas tebūna jų teisėjui.

Neverta taip pat už savo prakaito centus statyti sau brangų antkapį - tuo labiau jei vaikai dvasia ir kalba tolsta nuo tavęs... Su trečia karta užžels takai į kapą.

Ne griovimu ir vienybės ardyimu, ar siaurai ambicijai patenkinti pasistatomi laikini paminklai! Ne pelenams, bet tautos gyvybei ir garbei reikia krauti palikimą ir niekadoms neužžels tautos atminimo takai! Tavo tikrąjį Monumentum.

Tautai, kuri krauju ir šaknimis įaugusi į savo žemę, pernešamos visos audros ir ji, pergyvenusi svetimus, atstatys visada ir savus paminklus ir nebijos vakarykščio priešo paminklo šešėlio. Jeigu pavergėjas naikina pavergtos tautos paminklus, ne iš tikrumo, ne iš stiprybės jis tai daro.

Okupantiški paminklai yra irgi savotiški tautos kančių liudytojai. Todėl dalinai gal ir gaila, kad jie, kaip taisyklė, dingsta. "Gaila", kad iš Vilniaus negrįžtamai išsivežė rusai Jekaterinos paminklą, kad neturim Muravjovo, Kaizerio, klastingo Želigovskio ir Adolfo Hitlerio paminklų, kad naktis iš po nakties dingsta Visarionovičiaus Stalino biustai, ar beišlik ir Lenino gestai Lukiškes aikštėje, ir ar bėspės pasistatyti nors vienas Nikita Chruščiovas?...

Reiktų surinkti visus okupantiškus paminklus ir lietuviški išradingumu sukrauti į vieną gėdiną pavergėjų piramydę.

Juozas Miklovas

\$1,101.10 aukų. Gimnazija vieną klasę pavadino "Ramovės" vardu.

Didžiausia talkininkė L. V. S. "Ramovė" yra D. L. Kng. Birutės Karių Šeimų Moterų draugija, įkurta 1922 metais iš karo gydytojų žmonių komiteto karo invalidams, ligoniams globoti. 1925 metais įsisteigė visų karininkų žmonių moterų draugija, apėmusi ir karo gydytojų žmonių komitetą. Principe, visos Lietuvos kariuomenės karininkų žmonos buvo Birutės draugijos narės. Tą draugiją steigė bibliotekas ir rūpinosi kitais kultūriniais karių šeimų reikalais.

Lietuvai netekus nepriklausomybės, birutiniškės 1951 m. spalio 21 d. draugiją atkūrė Chicagoje, gi vėliau atsikūrė skyriai ir kitur, ir apima dabar visų buvusių Lietuvos karių šeimų nuo karininko ligi eilinio imtinai.

Birutininkės yra įsteigusios Sibiro fondą, per kurį išsiųsta siuntinių už 3,000 dol. Vien lietuvių invalidų išlaikymui išleista \$4,000.

Gegužės 26 ir 27 dienomis abi šios organizacijos, švenčia savo dešimtmetį ir Chicagoje šaukia visuotinį suvažiavimą.

Vyt. A. Račkauskas

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

BUDD CLEANERS

FOR THE BEST CLEANING IN TOWN

12702 Shaw Avenue

Call GL 1-7417

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

FROM A FRIEND

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

LUIKART INSURANCE

AGENCY

GENERAL INSURANCE

18609 St. Clair Ave

KE 1-4770

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

EMERSON RADIO OF OHIO

EMERSON RADIOS, STERIO

AIR CONDITIONERS, DUMONT T. V.

4300 Euclid Ave.

HE 1-1822

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenomi karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanauskas, Pres.

Vertė J. P. PALUKAITIS

(21)

Reinoldas kiek nustebejęs pasižiūrėjo į jį, paskui nugėrė truputį vyno ir tylėdamas stebėjo paveikslą: gelsvi, kiek banguoti plaukai, platūs antakiai virš akių su ilgomis blakstienomis, ryškiai slaviški žandikauliai ir apvalūs skruostai, plati besišypsanti burna, apvalus smakras virš liekno kaklo. Įdomus veidas, turėjo jis pagalvoti, savotiškas, intensyvus, giedras ir pilnas nuostabaus troškimo gyventi. Veidas, kurį lengvai neužmirštama.

— Na, pone Reinoldai? — paklausė Janscis.

— Taip, tai geras paveikslas, — tęsė Reinoldas. Jis kiek lukterėjo, prieš tęsdamas kalbą, nes nenorėjo pasirodyti perdrąsus sprendimuose; tačiau žvilgtelėjo į Janscij ir instinktyviai pajuto, kaip beviltiška buvo bandyti apgauti tas visa žinančias, pavargusias akis, ir todėl tęsė: — Net galima būtų sakyti, kad jis truputį pergeras.

— Taip?

— Taip. Veido forma, net šypsenos išraiška — tiksliai atitinka. Tačiau šis paveikslas net rodo šį tą daugiau — didesnį subrendimą, gilesnį žinojimą. Už dvejų, galbūt trejų metų jis bus visiškai panašus į tamstos dukterį; tačiau čia tamsta tasi subrendimą, taip sakant, iš anksto užfiksavai. Aš nežinau, kaip tamsta tai padarei.

— Tai labai paprasta. Fotografiją ne mano dukters, bet mano žmonos.

— Tamstos žmonos! Dieve, koks nepaprastas panašumas! — Reinoldas nutilo, skubiai pagalvojo, ar paskutiniaisiais žodžiais jis neišsišokio, ir greit konstatavo, kad ne. — Ar ji yra čia, šiuose namuose?

— Ne, jos nėra čia. — Janscis paėmė savo stiklą ir sukinėjo pirštais. — Mes, deja, nežinome, kur ji yra.

— Prašau atleisti.

— Nesupraskite manęs klaidingai, — draugiškai pasakė Janscis. — Mes, deja, žinome, kas su ja atsitiko. Rudieji automobiliai — jūs suprantate, ką turiu omenyje?

— Slaptoji policija?

— Taip, — sunkiai linktelėjo Janscis. — Tie patys automobiliai, kuriais iš Lenkijos išgabenta milijonas žmonių, iš Rumunijos milijonas, iš Bulgarijos pusė milijono. Į vergiją ir mirtį. Vienas iš tų automobilių, kuriais Pabaltijo valstybėse išnaikintas vidutinysis luomas ir iš Vengrijos išvežta šimtai tūkstančių žmonių — vienas iš tų automobilių atvažiavo ir Katarinos išvežti. Tačiau ką reiškia atskiros žmogaus likimas prieš tiek daug milijonų, turėjusių kentėti ir mirti?

— Ir tai įvyko 1951 metų vasarą? — tai buvo visa, ką Reinoldas galėjo pridurti; jam buvo žinoma, kad tuo metu Budapeste vyko masinės deportacijos.

— Ne, tuo metu mes dar negyvenome čia. Tai atsitiko lygiai prieš pusantų metų, praėjus mėnesiui po to, kai mes čion atvykome. Juliją laimingu sutapimu buvo išvykusi į provinciją, pas draugę, aš pats tą naktį nenakvojau namie. Aš išėjau prieš pat vidunaktį, ir kai mano žmona tuoj po to nuėjo virtuvėn išsivirti kavos, dujos buvo išjungtos, ir ji nežinojo, ką tai turėjo reikšti. Ir netrukus ją išvežė...

— Dujos buvo išjungtos? Deja, aš nesuprantu...

— Jūs nesuprantate, ką tai reiškia? Tai reikšminga spraga, pone Reinoldai, tai Achilo kulnis, kurią AVO tuoj pat surastų, nes Budapeste tai žino kiekvienas. AVO paprastai išjungia dujas visame kvartale, prieš iš jo išveždama žmones, nes pagalvėlė po dujinę viryklą yra

labai patogus dalykas, ir mirtis yra neskausminga. Vais-tininkams yra uždrausta pardavinėti bet kokius mirtį iššaukiančius vaistus, buvo net bandyta sustabdyti skutamųjų peiliukų pardavinėjimą. Viena, ko jie beveik nepajėgia sukludyti: kad žmonės neiššoktų pro trečio ar ketvirtą aukšto langus.

— Jai nebuvo iš anksto nieko pranešta?

— Ne, nieko. Jai ranson išpaudė mėlyną raštelį, ji galėjo paimti mažą rankinį lagaminuką, ir tolyn — pirma ruduoju automobiliu, o paskui geležinkelio, uždaramė gyvuliniam vagonė.

— Bet juk tebėra galimybių, kad ji dar gyva. Ar nieko apie ją negirdėjote?

— Ne, nieko. Mes galime tik viltis, kad ji tebėra gyva. Bet jau tiek daug mirė transportų metu, užduso arba sušalo tuose vagonuose, ir priverčiamieji darbai laukuose, fabrikuose arba kasyklose žudo žmones, net tuos, kurie buvo sveiki ir stiprūs. O mano žmona buvo kaip tik po sunkios plaučių operacijos išleista iš ligoninės.

Reinoldas tyliai nusikeikė. Kaip dažnai jis jau buvo skaitęs arba girdėjęs tokius dalykus, kaip greit jis juos vėl užmiršdavo, kaip lengvai pro juos praeidavo — ir kaip skirtingai visa tai atrodė dabar, susidūrus su realybe.

— Bet jūs juk bandėte ją rasti — ar jūs ieškojote savo žmonos? — paklausė Reinoldas, ir jo klausimas skambėjo šiurkščiau, negu jis buvo norėjęs.

— Taip, aš jos ieškojau. Veltui.

Reinoldas pajuto, kaip jame kilo pyktis. Janscis atrodė viską lengvai leidžias pro pirštus, atrodė veik nesi-jaudinęs.

— AVO įstaigose juk turi žinoti, kur ji yra, — ne-kantriai pasakė Reinoldas. — Ten yra bylos, kartotekos, ir pulkininkas Szendro...

— Prie pirmos eilės paslapčių jis neprieina, — nu-traukė jį Janscis. Paskui pridūrė nusišypsodamas: — Jo pareigos atitinka tik majoro laipsnį. Į pulkininkus jis pats pasikėlė ir tik šį vakarą. Tas pat su jo pavardes..., man atrodo, kad girdžiu jį ateinant.

(Bus daugiau)

ŽVILGSNIS Į LIETUVĄ

Įvairių studentiško organizacijų tarpe priimta ruošti vadinamas studijų dienas. Kai suvažiuojami būna grandioziškesnio ir ofici-

autorius būtų padaręs atitinkamą šių faktų santrauką lietuviškai su platesnėmis ir lietuviams, ne amerikonių profesoriams prita-

Inž. dr. Jurgis Gimbutas (kairėje) kalba ASS New Yorko skyriaus iškilmingoje sueigoje. Prie vėliavos Evaldas Remeza ir Kęstutis Bileris.

Inž. Pranas Zundė paskaitos metu.

propagandinės muzikinės kūrybos prievolės pasirodo net tokie subtilūs faktai kaip operos "Pilėnai" istorinėje temoje parodoma didelė bičiulystė su "broliška" rusų tauta, ar pakartotinas

Naujosios Akademikų Skaučių Draugovės tikrosios narės džiaugiasi gautomis rožėmis ASS iškilmingoje sueigoje. Iš kairės Ramunė Vilkušaitytė, Virgilija Matekūnaitė ir Regina Kulytė.

alesnio pobūdžio, tai studijų dienų apimtis yra daug intymesnė ir lankstesnė. Jose yra sprendžiama, nagrinėjama nuo grynai asmeniškai-organizacinių ar organizacinių-asmeniškų gyvybinių klausimų iki plataus mąsto ideologinių, pasaulėžiūrinių studijų. Tačiau gal geriausiai tas pavadinimas tikto kokio vieno klausymo vientisam išnarpliojimui (ar net pastatymui) ar kokios vienos temos gal išsamesnei studijai. Toks žvilgsnis į studijų dienas būtų kur kas produktyvesnis negu tik šiaip po ranka atrastų kalbėtojų sukonkretuotos paskaitos.

Tokį vientisumą bent paskaitose parodė New Yorko akademikai skautai surengę Studijų Dienas temą, "Žvilgsnis į Lietuvą" gegužės 5-6 dd., kuriose buvo bandyta pamatyti dabartinės Lietuvos veidas keliose skirtingose srityse.

Keturių paskaitų ciklas šeštadienio popietę pradėtas su Tomo Remeikio doktoratinės disertacijos ištrauka liečiančia "Sociopolitinį Lietuvos komunistų partijos portretą". Pačiam tezės autoriui negalint atvykti tema buvo prisiūsta ir perskaityta. Gaila, bet nors ir kruopščiai surinkta statistinė medžiaga apie komunistų partijos eigą Lietuvoje nuo pat okupacijos pradžios iki dabar vis dėl to paliko be atgarsio bent dėl dviejų priežasčių. Viena -- ji buvo atsiūsta anglų kalboje. Antras paskaitos trūkumas -- tai jos studijinis pobūdis reikalavęs iš klausytojo ekspertinio atsidėjimo ir žinių. Būtų buvę daug efektyviau, kad pats

Vincas Rastenis ASS sueigoje kalbėjęs apie melą, kaip valdymo priemonę, komunistinėje sistemoje.

kytomis išvadomis.

Vytautas Strolia vaizdžiai ir gyvai pristatė gal daug kam mažai pažįstamą sritį -- dabartinės Lietuvos muzikos kūrybos pasaulį -- su jo atsiekimais ir reikalavimais. Savo pašnekėsyje "Muzika okupanto siekimų tarnyboje", pasikliaudamas okupuotoje Lietuvoje išleistų veikalų pavyzdžiais ir jų spaudos pasisakymais, prelegentas iškėlė subtilią rusifikacijos eigą per muziką. Be grynai estradinės

atradimas rusiško elemento jau net ir pačioje lietuvių kompozitorių muzikoje. Net chorų repertuaruose yra įbraunama išpildyti tam tikra doza rusiškų dainų; na, o lengvoji muzika neturėjusi pas mus dar savo stiliaus nei tradicijos, aišku jau perdėm slaviška. V. Strolia turėjo atsiužes ir gan didelį pluoštą pavyzdinės medžiagos: įvairių leidinių ir plokštelių, tik gaila, kad

dėl laiko stokos pastarųjų neteko išgirsti.

Vincas Rastenis savo kalboje "Melas, kaip valdymo priemonė" metė bendrą žvilgsnį į okupantų tikslus Lietuvoje, iškeldamas kontrastą tarp jų skelbiamų principų ir praktiškai įgyvendintų faktų. Nors kalboje ir buvo iškelta daug jau savaime žinomų dalykų, tačiau gal ne be pagrindo buvo apeliuota į tam tikrą prin-

liariąjame žanre.

Be šių oficialių Studijų Dienų programos dalių, jos buvo pradėtos ASS iškilminga sueiga kurioje tikrųjų narių spalvos buvo užrištos Daiva Botyriūtei, Reginei Kulytei, Virgilijai Matekūnaitėi ir senjoro juostos Vidui Kleizai ir Broniui Nemickui. Sueigą pravedė fil. R. Kezys, o gale naujuosius akademikus sveikino

be kitų, fil. Dr. Gimbutas ir kun. Pakalniškis.

Sekmadienį, po iškilmingų pamaldų, buvo susirinkta dar trumpai neoficialiai sueigai aptarti einamuosius reikalus.

Studijų Dienų rengimo našta kritusi New Yorko ASS skyriui buvo jo narių atlikta tikru efektingumu su Romu Kezliu, Algiu Rimu, Viktoru Karkyla ir Ligija Babarskaite priešakyje. Dalyvių tarpe matėsi nemažas burys bostoniečių, na ir vienas čikagietis.

Pabaigai, nors ir yra pasidaryę kažką lyg madinga verkti nutautimu, niekuo nesidomėjimu, pasyvumu ir kitomis lietuvių visuomenę ir jos jaunimą užkrėtusiomis ligomis, vis dėl to norisi pasilaikyti šiek tiek optimizmo, kad gal ne viskas jau prarasta, gal kaip tik užtenka kalbėti apie ligas, o bandyti žvelgti ir išeiti į pozityvesnę plotmę išsaugojant bent tuos, kurie dar kuo nors domisi.

Tokio informacinio ar studijinio pobūdžio paskaitų ciklas, atrodo, vistiek vertingesnis bent jose buvusiais, negu kartais į akligatvius nuvedančios širdies raudos dėl tų, kurie čia būtų galėję būti, bet nebuvo.

(db)

Studentų Skautų Sąjungos New Yorko skyriaus pirmininkas Algis Rimas (dešinėje) sveikina Bronių Nemicką davusį Korp. Vytis senjoro pasižadėjimą.

cingumą žvelgiant į dabartinę Lietuvą -- nepasimesti įvairių kartais paviršiuje atrodančių lengvatų ar vilčių sukūryje, o tikriau ir realiau žvelgti į okupanto priemones ir tikslus.

Pranas Zundė, irgi pasikliaudamas statistiniais duomenimis, kėlė "Kai kurias lietuvių tautos išlikimo problemas". Pabrėždamas didelį Lietuvoje žuvusių partizanų skaičių (proporciniai didesni nei vengrų -- jų revoliucijos metu) kas vis dėl to parodo didelį lietuvių pasipriešinimą, jis toliau kėlė jau gal subtilesnes Lietuvos rusifikacijos grėsmes per industrializaciją ir galimas priemones tam pasipriešinti, to išvengti.

Bendrai, paskaitos buvo informacinės, stimuliuojančios, tik vi sa bėda, kad norint atkasti tokį didelį kasnį -- keturias kalbas iš eilės, buvo varžomasi su laiku ir visai jo neliko diskusijoms, kurios be abejo tose temose buvo jei ne būtinos tai bent didžiai pageidaujamos.

Taip pat skamba amžinas nusiskundimas dalyvių skaičiumi. Kai pradžioje, tik po oficialios sueigos, dar matėsi nemažas skaičius jaunųjų dalyvių, tai paskutinėje paskaitose didelė jų dalis kaž kur išsilakstė palikdama klausytojais beveik išimtinai vyresnius jau pokoleginius žmones arba visai vyresnio amžiaus svečius. Kažkaip jautėsi liūdesys, kad paskaitų susidomėjimas mūmyse paliko toks menkas, kai į vėliau vykusį koncertą -- šokių sugužėjo kur kas daugiau jaunų veidų.

Vakare, gan jaučioje Webster Manor Hall įvyko Stasio Gailevičiaus vadovaujamo Toronto Vyrų Kvarteto koncertas ir po to šokiai. Pavasario nuotaikoje praskambėjo populiarių dainų garsai nuo J. Švedo nuotaikingo "Dai nuokim" iki R. Rogers populiarių "Pietų Pacifiko" valsų ar P. Tosti romanų. Be kvarteto, R. Strimaitis ir H. Rožaitis pasirodė solo su stipriais balsais popu-

Muz. Vytautas Strolia ASS sueigoje nupasakojo dabartinės Lietuvos muzikos pajungimą okupanto tikslams.

Toronto vyrų kvartetas, vadovaujamas muz. St. Gailevičiaus, Akademinio Skautų Sąjungos koncerte New Yorke.

G. Peniko nuotraukos

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

EUCLID SAVING ASSOCIATION

22818 LAKE SHORE BLVD.

29800 LAKE SHORE BLVD.

7953 RIDGEWOOD DRIVE, PARMA

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

JORDAN CAMERA & SUPPLY STORE

3802 West 25th Street

SH 1-5511

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

Dalyvauk savo bažnyčioj

MEMORIAL DIENOJ

NELSON'S

FAMILY STYLE RESTAURANT

Private Parties

— Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily — 5 P. M.

Sundays 12 to 7 P. M.

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

HEARING AIDS

VISKAS

AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440 arba rašykite

ACOUSTICON OF CLEVELAND
845 Prospect Ave.

POLITINĖ EMIGRACIJA - PASIPRIEŠINIMAS DABARČIAI

V. MUNTERIO LAIŠKO REIKŠMĖ (8)

Munteriui matyt, buvo leista kiek plačiau susipažinti su Rygos bibliotekos "spec-fonde" laikoma užsienio latvių spauda ir net su Pavergtųjų Europos Tautų Seimo leidiniais. Nors jis sakosi lyg ir atsitiktinai tą literatūrą užtikęs ir ta proga ją susidomėjęs, bet šiandien kiekvienam, ypač pačiam Munteriui, turbūt, jau aišku, kad tai būta ne labai atsitiktinio "atsitiktinumo". Jam atsitiko tą literatūrą užtikti ne be reikalo: tuo prasidėjo Munterio "auklėjimas" dabartiniam "laiškinui" rašyti.

Sovietiniams ir kvilinginiams propagandistams Pabaltijo politinė emigracija ir krislas akyje, ir kaulas gerklėje. Kol pirmasis pokario metais jiems sekėsi uždangą išlaikyti sandariai uždarytą, tol jie tenyktėje spaudoje ir viešose savo kalbose Pabaltijo politinę emigraciją ignoravo, tylėjo apie ją, lyg jos nebūtų. Jie žinojo, kad jų politinės diplomatinės ir propagandinės priemonės užsieniuose stiprėnės už betesius pabėgėlių, ir jau tėsai tikri, kad traptautinė plotmėj tomis priemonėmis galės atsilaikyti. Bet, štai, aplinkybės tiek pasikeitė, kad uždanga tai šen, tai ten prakiuro, ir net jiems patiems teko ją kiek praverti. Tarp daugelio kitų dalykų, pro tuos uždangos plyšelius prasi-veržė žinių į Pabaltiją ir apie politinį, ir iš viso apie emigracijos iš Pabaltijo kraštų sąjūdį. Prasi-veržė žinių jau tiek, kad maskviniai valdovai ir jų tarnai pasijuto nebegalį toliau betylėti. Jienebeiškentė ir ėmė su emigracija polemizuoti. O kad tai būtų lengviau, jie turėjo skubėti tai emigraciją visais įmanomais būdais diskredituoti, jų valdžio likusiųjų aktyse.

Viena iš tų diskreditavimo priemonių -- Pabaltijo žmonių gąsdinimas, kad emigrantai siekia grąžinti praeitį. Šiaip jau, tokia baidyklė nebūtų baisi, ar net priešingai: tie, kurie atsimeina ir gali "laimingąją dabartį" palyginti su praeitim, dažnas tokia žinia -- kad dar kažkas stengiasi grąžinti praeitį -- priima su džiaugsmu ir labai miela viltim. Ne tiek dėl to, kad jiems ta praeitis būtų buvusi visais atžvilgiais žavinga, kiek dėl to, kad "laimingoji dabartis" -- kančia. Bet valdovai ir kvilingai žino, kad dauguma tų, kuriems praeitis gali atrodyti kuo nors patraukli, šiandien Pabaltijy jau nebėra, arba jei dar ir yra, tai "nuodėmingos mintys" jiems jau išmuštos iš galvų atatinamomis "pamokomis". Jaunoji karta praeitis savo akimis nematė, ir propagandistai mano, kad ji praeities vaizdą turi tokį, koks dabar jai rodomas: skurdžią, tamsią, persisunkusią grobuoniškumu, žodžiu tikrą baidyklę, kurios sugrįžimo iš tiesų reiktų bijoti. Todėl jie ir griebėsi gąsdinti tąją baidyklę: žiūrėkite, - tie, apie kuriuos jūs kažką ten girdite iš užsienių, nori grąžinti praeitį, ir tuo tikslu parsiduoda imperialistams!

Tą pačią tezę jie padiktavo ir Munteriui. Bet kad patikimiau atrodytų, jie nevertė jo beatodairiškai pulti Pabaltijo politinius emigrantus. Priešingai, paskatino jį prieti prie to klausimo "diplomatiškai" -- su "užuojauta ir supratimu". Štai kaip Munteris tą savo nepatogų uždavinį vykdė:

"Kai aš, žingsnis po žingsnio, laisvalaikiu susipažinau su emigrantų likimu ir ideologija (galima įsivaizduoti, kiek skaitytojai

jautė pavydo, kad ne jie, o tik Munteris turėjo galimybę prieiti prie bibliotekos "spec-fondų" ir "ragauti uždrausto vaisiaus"!), nejučiomis prisiminiau tolimą praeitį, ketvirtojo dešimtmečio pradžią, kai aš Latvijos delegacijoje pirmą kartą dalyvavau Tautų Sąjungos darbe. Tautų Sąjungoje kada ir tarp kitko būdavo svarstomi kaikurie emigrantų klausimai, daugiausia ryšium su nunykusia Nanseno organizacija, kuri, kaip žinoma, buvo sudaryta padėti rusų emigrantams, bet šiam klausimui neatkentant aktualumo, tapo centru į kurį buvo nukreipiami visi dideli ir maži daugelio tautybių emigrantų reikalai. Prisimenu nepavydėtiną likimą tų žmonių, kuriais niekas kaip pridera nenorėjo domėtis."

("Moralė" iš to išeina tokia: būk ramus, avinėli, ir tyliai pasiduok pjaunamas, nebėk, nes jei pabėgsi, bus tau blogai, niekas tavim nesidomės...)

"Jau tuomet supratau, o dabar galutinai įsitikinau, kad emigracija tik tuo atveju yra gyvybingas reiškinys, jeigu ji gina pažangias idėjas, ateities idėjas, o ne mirštančias praeities idėjas. Tik tuo atveju, jeigu emigrantas gyvais ryšiais susijęs su savo liaudimi ir koja kojon eina su priekiu žengiančia savo liaudimi, jis kovoja už gyvą reikalą, priešingu atveju jis ne kas kita, kaip praeities nuolauža, lėta apnešama nestanddomo istorijos smėlio laikrodžio smiltimis, prisiminimų objektas ir subjektas."

Atsargiai prieita prie reikalo! Bolševikinė propaganda negali be atodairios paniekti emigracijos reikšmės nes taip suniekinant ir "didįjį Lenina", ir visus kitus Rusijos emigrantus, "dariusius revoliuciją" ne namie (nes ten nepajėgusius), o Vakarų Europos palėpėse.

Bet skaitytojas negalės nepastebėti, kad net ir rusų revoliucionieriai emigrantai neatitiktų reikalavimų, kuriuos Kremlius "goebelsiškai" nustato emigracinės veiklos prasmingumui ir dėso Munterio "laiške". Nes gi, mūsų revoliucionieriai su jokia liadim koja kojon nėjo, kadangi -- jiems tai buvo puikiai žinoma --

Dalyvauk savo bažnyčioj
MEMORIAL DIENOJ

Cott
QUALITY
BEVERAGES

into
your home.

IT'S **Cott** TO BE 8000
MARVEL
BEVERAGE CO.
8915 CRANE AVE.
BR 1-4400

Dalyvauk savo bažnyčioj
MEMORIAL DIENOJ

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS OF
DISTINCTION

Easy Terms can be
Arranged

2027 EUCLID AVENUE
PR 1-7633

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

NAUJIEJI ŽEMDIRBIAI

- Argi tai žmogus - savokie-mo užtvare apsiknisęs kaip kurmis. Visą energiją ir darbštumą sudėjęs į smulkius pagražinimus svetimai indėnų žemei, o užmiršęs savo tautos dvasinius lobius, - rašo J. Paužulis apie buvusį lietuvių inteligentą, dabar tik tobulą daržininką, viskam atbukusį, viskam apkurtusį... (Laisvoji Lietuva, geg. 4 d.).

Rusijos liaudis anuomet niekur nežengė, ir Leninas nesikesino net suraginti ją žengti: jis pasielgė praktiškai, -- ne savo kovas derino prie liaudies, o liaudį privertė žygiuoti pagal jo batą, nori ar nenori.

Antra, visokia emigracija (taip pat ir Rusijos revoliucionierių) visų pirma yra pasipriešinimas esamai padėčiai. Šis politinės emigracijos bruožas Munterio "laiške", lyg ir netyčia, "pamirštas". Ne tik pamirštas, bet ir iškreiptas. Kalbama tik apie dvejopą emigracinės veiklos linkmę: arba į ateitį, arba į praeitį. Bet čia pat su ateitimi sutapdinama Pabaltijo dabartis, nes suprask, čia "liaudis žengia į ateitį", tad ir emigrantai, pagal tą "laišką", veikty prasmingai, jei įsijungtų į tą žygiavimą. Bet kurių galų tada jie liktų emigracijoj? Negi Munterio smegenys nuo 20 metų "meditacijų" būtų tiek suminkštėjusios, kad jis nebesuprastų, jog emigracija yra pasipriešinimas nepakenčiamai dabarčiai? Vargu. Jis tą žino, tik "laiško" užsakytajai neparanorėjo, kad būtų paminėta "pakaruoklio virvė"... Tačiau, bent netiesioginiai, jis visgi tą prasarė, tik turėjo pridėti kremlininkų tezę, būtent, kad emigrantų priešinimas esamai padėčiai esąs ne kas kita, kaip tik noras grąžinti praeitį:

"Kai galvodavau apie latvių emigrantų padėtį, mane apnikdavo nedžiugios mintys. Juk jie, mano tautiečiai, tėvynę paliko daugiausia ne dėl idėjinio paskatų, o iš baimės arba nevilties. Didžioji tautos dauguma liko gimtoje šalyje (Gyventojų surašymas, tačiau parodė tą daugumą drūčiai sumažėjusią). Bet kadangi jie išvyko, jiems noromis nenoromis teko įieškoti pasiteisinimo, užsibrėžti kažkokį gyvenimo tikslą. Ir suprantama, kad pasiteisinti buvo galima tik neapykanta tarybinėi santvarkai (Skaitytojas pagalvoja: rimtas pasiteisinimas!) ir užsibrėžti tikslą -- restauruoti tai, kas buvo anksčiau. Dėl to jie tapo įrankiu latvių tautos nedraugams, Tarybų Sąjungos priešams..."

Gudresni "laiško" redaktoriai šį paskutinį sakinį būtų nubraukę. Jie būtų pastebėję, kad čia jau per daug lenda į akis "balti siūlai iš siūlės". Ką tik buvo leista Munteriui pasipasakoti, ką toji Tarybų Sąjunga padarė jam, jo šeimai, visai Latvijai, visam Pabaltijui. Ką tik buvo pavaizduota koks yra tos Tarybų Sąjungos "draugystės" su latvių tauta pobūdis. Ir štai, gretimai skilty jau pastatytas lygyvės ženklas: kas Tarybų Sąjungos priešas, tas savaime (?) ir latvių tautos nedraugas!

"Laiško" įkvėpėjai neiškentė ir čia neiškišė tos savo tezės, taip jiems rūpi kogneciū pagrobty kraštų žmonėms ją įkalti.

Bet koks nemalonus! Juk niekur kitur nebus taip ryškiai matomas šios tezės absurdiškumas, kaip čia, šiame V. Munterio pasirašytame "pasipasako-jime". Išskeldami politinės Pabaltijo emigracijos veiklos motyvą-priešinimąsi tarybinei, tai yra, bolševikinei santvarkai Pabaltijy -- šio "laiško" rašytojai greit-čiai bus tik iškėlę emigracijos vardą plačiuose jos tautų sluogsiuose, nes bus patvirtinę, kad tie, kuriems pavyko išvengti tarybinės santvarkos malonių, nėra egoistai, nepasitenkina vien savo ištrūkimu, bet galvoja ir apie visus kitus, patekusius nelaimėn.

Ar emigracija tuo pačiu metu siekia ir "restauruoti, kas buvo" -- kitas klausimas, į kurį ir Munteris netiesiogiai atsako kitaip, negu teigia tada, kai užrašinėja diktuojamą oficialiąją tezę.

(vr)

E. ČEKIENĖ

Nors mums tie šodžiai skaudūs, bet jie teisingi. Jis aprašo tik vieną tokią gražią indėnų žemėje lietuvių sodybą, kur visas dėmesys ir jėgos skiriamos darželio tvarkymui ir tomoklo studijoms, kur dejuojama, jog nebėra laiko lietuviškai spaudai ir neieka cento tautiškam reikalui. Bet tokių yra jau labai daug. Ir blogiausia, kad dauguma tų naujųjų "žemdirbių" taip supilkę, kaip ir pati jų nuosavybė, kurią taip stengiasi išgrąžinti, gėlėmis apšodinti.

Nesvarbu, kad jie iš diplomuoto inteligento pavirsta patys žemdirbiais, bet svarbu tai, kad savo pavyzdžiu patraukia ir vaikus. Tik pastebėjime jaunuosius akademikus, įsigijusius nuosavas sodybas, kurie lygiai taip pat su plaktuku rankoje, su kastuvu ar grėbliu laksto aplink namą, pilną rūšių prisikrovę įvairiausių įrankių, nežinodami net kam ir kaip jie naudojami, tačiau, pabandyk pasiūlyti knygą ar laikraštį, atsakymas aiškus - per brangu, nėra pinigų nei laiko skaityti.

Neįrodinėju, kad lietuviui senam ar jaunam nereikia įsigyti nuosavos grėčios, darželio ir jų tvarkyti, bet, kad tos sodybos būtų mielos ne tik pačiam savininkui, o visai mūsų išeivijai ir net tautai, jos turi būti tartum lietuviškos seklyčios, kuriose būtų vietos ir laiko gimtajam spausdintam žodžiui ir lietuviškam menui.

Tačiau, padėtis nėra visai beviltiška, nes dar turime kūrėjų vyresnių ir jaunų, kurie nors palikti be visuomenės dėmesio, patys vieni grumiasi su kietomis gyvenimo sąlygomis ir dailininkas nekeičia teptuko į plaktuką, o rašytojas plunksnos, nežiūrint ar domisi kas jų kūryba.

Štai neseniai teko aplankyti vieną mūsų intelektualą, kurio kuklus nuomojamas butas kitaip negu visų išdekoruotas. Vietoj liuksusinių baldų visos keturios sienos nuo žemės iki lubų apstatytos lentynomis, prikrautomis įvairiausių lietuviškų ir vertingų svetimų kalbų knygų. Prie lango mažas rašomasis staliukas ir kėdė, kur šis taurus lietuvis praleidžia visą poilsio laiką dirbdamas kūrybinį lietuvišką darbą ir jis paliks nemažą išeivijos lietuviui kultūrinį kraštį.

Čia man prisimena ir mūsų dailininkai, kurių ne vienas savo gražiausias gyvenimo dienas skiria kūrybai, įsitaęs kur nors svetimoj palėpėj studiją, kur be

kūrinių, dažų ir lietuviškos spaudos iš patogijų baldų stovi miegojimui sofa, staliukas ir kava virti indas. Tai menininkai, turį svetimųjų meno kritikų pripažinimą ir nekartą svetimoj spaudoj garsinę jau Lietuvos vardą. Individualių, pasiaukojančių kūrėjų mums netrūksta, tik reikia jų kūrybai lietuvių visuomenės dėmesio.

Baigiant pravartu prisiminti akademikų atstovės J. Gailiūšytės žodžius: "Tėvai, būkite geri, išmokykit vaikus lietuviškai kalbėti... studentai nemato prasmės dalyvauti JAV lietuvių veikloje, nes ta veikla yra daugiausia visuomeninė - kultūrinė, tai reikšia, kad studentų tėvai ir jų globėjai vyresnieji lietuvių švie-suoliai - neppratino jaunesniųjų domėtis visuomeniniais ir kultūriniais klausimais, kurie yra būdingi lietuvių ir apskritai europiečių kultūrai (Aidai, 1961, Nr. 10)".

Todėl jie, anot šios jaunos akademikės, nebenori protauti, pasirinkti prasmingę, aukštesnį gyvenimo kelią ir eina pačiu lengviausiu: maistas, namai, televizijos ir savaitgalio piknikai maža-žais būreliais, kad būtų lengviau be jokių tradicijų, be etiketo.

- Mumyse yra didelis palinkimas praktiškas gėrybes išskirti viršum visų kitų ir leisti dvasiai sutrikti įgytose daiktuose, prarasti save ir išnykti, - teisingai rašo A. Baltinis. Mes išlik-sime tik tada, jei įstengsimema-tyti vertybes netik automobiliuose, šaldytuvuose, namuose, bet ir dvasios pergyvenimuose, jos tur-tuose, anot jo. Mes turime būti sukilėliai, nepasitenkinti dabar-tinia padėtimi - neturime pasitenkinti ir tuo, kad pajėgume susijaudinę žaisti su gal nuostabiais žodžiais, spalvų ir garsų brangakmeniais - mums reika-linga kažko daugiau - kažko, kas gali išlaikyti mumyse pilnutinį dvasios gyvenimą romantiško-sios gyvenimo krypties kelyje į savo tautą... (Aidai, 1962, Nr. 4).

Kas Dirvos neskaito - daug nustoja!

• Lietuvos partizanų kovų dainos, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš rišyklos. Clevelande jas galima gauti pas Vytautą Stuogį — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; Marijų Blyną — 6823 Bay-liss Ave., telef. 361-8165; Vlada Ramanauską — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir Dirvoje.

TORONTO LIETUVIŲ ŽINIOS

Gegužės 13 d. Prisikėlimo parapijos salėje buvo suuroštas motinos minėjimas. Paskaitą apie lietuvių motiną skaitė S. Juozapavičius. Z. Orentienės baleto studijos mokinės maloniai nuteikė susirinkusius pašokdamos keletą grupinių šokių. Regina Kryžauskaitė ir Milda Pusdešrytė pašoko solo piccicato ir valsa iš baleto "Copelia". V. Turdūtis vadovaujama tautinių šokių grupė išėjo į sceną su gyvataru, kepurine ir žigonėliu. Sibire gimusi lietuvaite gražiai padeklamavo eilėraščių ir vaikų chorą, kuriam vadovauja kun. B. Pacevičius padainavo keletą lietuviškų dainelių. Visos motinos dalyvavusios minėjime buvo apdovanotos rožėmis, o vaikai pavaišinti gaivinančiais gėrimais.

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" turi gražų būrį jaunų narių-taupytojų, kurie šiuo metu dar tebelanko lituanistinę mokyklą. Mokslo metų baigimo proga, gegužės 26 d. juos visus su vyresniųjų klasių mokiniais "Parama" yra pasiruošusi priimti savo patalpose, suteikti jiems elementarinių žinių apie bankines operacijas, sutvarkyti indėlių ir naujų narių įstojimo reikalus.

Įsimties keliu "Parama" bus atidaryta nuo 9 val. 30 min. iki 11 val. 30 min. ryto.

Maironio vardo lituanistinės mokyklos mokslo metų baigimo iškilmingas aktas įvyks gegužės 27 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Pradžią 4 val. Bus įteikiama pažymėjimai VIII ir X skyriams mokiniams. Pažymėjimus įteiks konsulas dr. J. Žmuidzi-

nas. Ta proga yra numatyta keletas trumpų kalbų ir premijų įteikimas.

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" geriausiems savotaupytojams taipgi yra paskyręs premijas, kurios bus įteiktos iškilmingo akto metu.

TORONTO NORISTEIGTINAUJĄ BANKELI.

Prisikėlimo parapijos gegužės 13 d. sekmadieniui skirtame biuletenyje tilpo įsidėmėtinas pranešimas.

"Paskutiniu laiku visai rimtai studijuojama jau prieš kelis metus kelta idėja - prie Prisikėlimo parapijos steigti bankelį, čia vadinamą "Parish Credit Union". Bankelis turėtų galėti daryti visas bankines operacijas net ir sekmadieniais, kad parapijiečiai, tuo pačiu atvykimu į bažnyčią, patogia galėtų išsimainyti savo čekius ir pasidėti savo santaupas. Įsteigtas bankelis turėtų galėti duoti ir paskolas. Bankelis būtų ne parapijos, bet parapijiečių".

Lietuviškomis akimis žiūrint tokių idėjų kėlimas ir svarstymas yra visiškai nerimtas reikalas, nes jau dešimtį metų veikiančiame "Parama" bankelyje, kuris yra bendras visiems ir daro milijoninę apyvartą, be-rodas, kiekvienam gali pakakti vietos savo santaups, gauti paskolas, morgičius ir atlikti visas kitas bankines operacijas. Atskiro bankelio steigimas, iš kur toji iniciatyva beišeitų, būtų ne kas kita, kaip lietuviškų reikalų nevojimas.

(p)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. CHIANTI Imported Wine Quo. . 0.98
4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY
10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th 5.29
7. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th 3.59
8. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Dirvos vakaro laimėtojai

Dirvos surengto vakaro metu, gegužės 12 d., aktorius A. Dikinis laimėjo 1 metams Dirvos prenumera-
tą.

Premeneckienės gamintas ir vakarui paaugotas tortas burtų kelių atiteko pačiai torto savininkei, bet jai atsisakius, jį laimėjo Aldona Raulinaitienė.

Salamander batų atstovybės paaugotas tris poras batų laimėtojai ne visi atsiliepė. Atsiliepė tik Pivoriūnienė.

Likusios 2 poros priklauso turintiems numerius: 00653 ir 00654.

Jei laimėjusieji tų numerių nėra pametę, prašomi atsiliepti, užėinant į Dirvą.

• Dail. Juozo Bagdono meno parodoje, įvykusioje gegužės mėn. 19-20 d.d. Clevelande, laimingu lankytoju laimėjusiu dailininko paaugotą paveikslą, liko J. Statkevičius.

• Algimantas Gleveckas, naujas medicinos daktaras, gimė 1932 m. gegužės 29 d. Lietuvoje, Šeduvos mieste.

Vidur. mokslus pradėjęs Kaune, tremties kelyje turėjo tėti Augsburgio ir Dillingeno, Vokietijoje, gimnazijose, kol galutinai baigti teko jau JAV, Clevelande.

Prieš stojant į JAV kariuomenę, buvo suspėjęs baigti Cleveland Engeneering Institutą.

Baigęs karinę tarnybą, stojo į Western Reserve Universitetą Clevelande, medicinos mokslų fakulte-

Grupė clevelandiečių atsilankę į dailininko Juozo Bagdono parodos atidarymą, kuri vyko gegužės 19-20 d. Čiurlionio ansamblio namuose. Parodą aplankė arti šimtas asmenų ir buvo nupirkti 7 paveiksai.

ta. Po dviejų metų studijų, kad palengvinus motinai Teklei Gleveckienei pakelti sunkią studijų finansavimo našta, Algimantas nutarė medicinos studijas tęsti Vak. Vokietijoje, Heidelbergo universitete.

1962 m. sausio mėn., su labai gerais pažymiais, Algimantas baigė medicinos studijas. Doktorato egzaminus išlaikęs 1962 m. gegužės mėn., gavo pranešimą, kad jo doktoratas pripažintas ir JAV įstaigose.

• Clevelande įvykusioje gegužės 19 d. Lake Erie A. A. U. jaunų mergaičių (10-13 m. amž.) lengvosios atletikos varžybose, kuriose dalyvavo ir Žaibo jauniosios sportininkės, šokime į aukštį (10-11 m. amž. grupėje) antrą vietą užėmė Darna Čiuberkytė ir trečią vietą Rūta Jokubaitytė; grupėje 12-13 m. amž., šokime į tolį antrą vietą užėmė Mila Jokubaitytė.

• D. L. K. Birutės Karių šeimų Moterų Draugijos visuotinis narių susirinkimas, gegužės 13 d., susirinkus nemažam skaičiui narių, praėjo darbščioje nuotaikoje. Dienotvarkėje buvo numatyta atstovų rinkimai į suvažiavimą Chicagoj. Sutiko vykti V. Nagevičienė, J. Tallat-Kelpšienė ir S. Stasienė. Susirinkimui vienbalsiai prašant Valdyba ir Revizijos Komisija sekantiems metams paliko tame pačiame sąsate, būtent: valdyboje: pirm. V. Nagevičienė, vicepirm. J. Tallat-Kelpšienė, kultūr. reik. vadovė — P. Bliumentalienė, išdin. — A. Juodvalkienė ir sekret. — S. Garlauskienė. Revizijos Komisijoje: J. Plechavičienė, I. Jonaitienė ir M. Tamulevičienė. Buvo spres-

ti įvairūs einamieji reikalai ir veikimo planas sekantiems metams. Numatyta suruošti balių-koncertą ar kitokį pobūvį. Gautąjį pelną panaudoti labdaros tikslams, sušelpiti tremtinius Sibire ir Lietuvos kariuomenės invalidus, pagelbėti atsidūrusiems nelaimėje lietuviams ir t.t. Vaisingos šeimnininkės A. Kubiliūnienės skaniai pavaišintos dalyvės išsiskirstė pasižadėdamos su didesniu pasiryžimu kiti į darbą. Birutietės tiki, kad geras tikslas ir tvirtas noras padės pasiekti jų numatytą tikslą. (sg)

• Piano — skoliname atsakingam mokiniui ar kitiems besidomintiems. Kainuoja tik pervežimas. Skambinkite: Mr. Kennedy MI 1-2528. (58, 59, 60)

NEW YORK

• Danutė Statkutė, baigusi universitetą New Yorke ir gavusi stipendiją, jau antri metai studijas gilina Ženevoje, kur ji ruošiasi vertėjos profesijai.

Danutė, skrisdama namo į Venecuelą, gegužės 11 dieną buvo sustojusi New Yorke ir visą savaitę viešėjo pas V. ir E. Rastenių. Po ilgesnių atostogų ji grįš į Europą dar vieniems metams baigti studijų.

Ženevoj gyvena be jos

• Clevelando lietuvių garbės reikalas, kad vykdomas šiais metais Lithuanian Village šerų platinimo vajus pasibaigtų pasisekimu. Prisdėkim visi!

dar trys lietuviai: N. Prielaida, meno ekspertas ir G. Stanulis su žmona, abu dailininkai. Kas mėnesį jie visi keturi susirenka kartu padiskutuoti lietuviškais klausimais.

• Kristinos Paprockaitės, dr. Vaclovo ir Birutės Paprockų dukros sutuoktuvės su dipl. architektu Sigitu Novickiu įvyks birželio 3 d., V. J. Atsimainymo bažnyčioje, Maspeth, N. Y.

Povestuvinei kelionei jaunieji skris į Europą. Kristina baigusi New Yorko universitete kalbas ir studijas gilinusi Heidelberge, Vokietijoje. Ji buvo aktyvi Studentų Sąjungos ir Korp! Neo-Lithuania narė.

• Leitin. Algis Kanauka su žmona Lilija ir dukra Irena, iš Indianos valstybės, atostogauja New Yorke pas tėvus prof. dr. Vincą ir Oną

Kanaukus.

• Jurgis Nemickas, dr. Broniaus ir Valerijos sūnus, birželio 16 dieną susituoks su Felda Prapuolenyte. Vestuvių apeigos įvyks Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, N. Y., vestuvių vaišės Lences Ballroom, Ridgedood, N. Y.

Felda baigusi madų kūrėjų studijas, o Jurgis studijuoja New Yorko universitete. Abu aktyviai dalyvauja lietuvių tautinių šokių grupėje ir kitose organizacijose.

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenameruoti DIRVĄ.

LIETUVIŠKI SCRIAI, JUODA DUONA, AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

EAGLE STAMPS VISAD PADIDINA SANTAUPAS

the MAY co's (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTHGATE

Šimtai atskraidinta pakartotinam pasiūlymui!

BLIZGĄ LIETPALČIAI

Geras pirkinys už **7.88**

DYDŽIAI: maži 4 iki 12

Ponioms 8 iki 18

Moterims 16½ iki 24

BASEMENT WOMEN'S SUITS AND COATS DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

- Naujausi 1962 stiliai
- Naujausios 1962 medžiagos

Jums yra tekę matyti tas pačias medžiagas už žymiai aukštesnes kainas!

- Išverčiami, chesterfield's, daugelis su pritaikytais lietsargiais.
- Pritaikyti stiliai, buksvi stiliai, platus stiliai.
- Crisp Cotton Popplins
- Tackle Twills
- Printed Popplins
- Cotton Tapestries
- Visi nepriima vandens!
- Beige
- Kelly
- Willow
- Blue
- Black
- White

Dar kartą išsėmėme geriausią šio sezono žinomų paltų rinką... ir pritaikėme kainas, kad prilygti jų kokybei! Kiekvienas stilius, spalva ar medžiaga, bet kur matyta ir jai gėrėtasi už žymiai aukštesnes kainas!

Paštą ir telefoną užsakymai pildomi... Šaukite CHerry 1-3070

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Sekančią savaitę, ryšium su Memorial Day, Dirva išeis tik 2 kartu — pirmadienį ir penktadienį.

• Išrinkta Lietuvių Rašytojų Draugijos Valdyba, į kurią įeina: Mykolas Biržiška, Bernardas Brazdžionys, Bronys Raila, Alė Rūta ir Juozas Tininis. Į revizijos komisiją išrinkti: Jurgis Gliuda, Juozas Švaištas, Elena Tumėnienė. Į Garbės Teismą: Juzė Augustaitytė-Vaičiūnienė, Stasys Laucius ir Vincas Ramonas.

• Kelionė į Europą ruošia Lithuanian Catholic Religious Aid, Inn. Emigrantų Kongreso, įvykstančio š. m. liepos mėn. Romoje, proga.

Tos ekskursijos metu numatyta aplankyti Ispanijos, Portugalijos, Italijos, Šveicarijos ir Prancūzijos miestai, jų šventovės ir kitos įžymybės.

Ekskursijos reikalais prašoma kreiptis į Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc. 225 South 4th Street, Brooklyn 11, N. Y.

• Atsiųsta paminėti Kotrynos Grigaitytės novelių rinkinys "Veidu prie žemės". Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. 1962 m. Spausdino Draugo spaustuvė. 205 psl. Knygoje sutalpinta autorės 13 novelių. Kaina — \$2.00. Viršelis pieštas P. Jurkaus.

• Atsiųsta paminėti Dr. Juozo Prunskio "Vyrai klystkeliuose" — rašinių rinkinys apie vyrus — konvertitus. To paties autoriaus 1959 m. buvo išleista knyga apie konvertites moteris "28 moterys". Knygą išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje, 1962 m. Spausdino Draugo spaustuvė. 307 puslapių knygoje telpa 46 straipsniai. Viršelį piešė dail. J. Pilipauskas. Kaina — \$3.00.

Čia paminėtos ir eilė kitų knygų galima įsigyti Dirvoje.

BOSTON

SLA 75 metai

SLA minint 75 metų sukaktį, jai tinkamai atšvęsti 2-oji apskritis Bostone rengia iškilmingą banketą. Banketas rengiamas 1962 m. gegužės 27 d. Lietuvių Piliečių Klube, 4 val. p. p. Dalyvaus ir SLA Prezidentas P. Dargis. Programą išpildys solistas Paulavičius, akomp. muziko J. Gaidelio. Bus ir šiaip įvairenybių, todėl visos apskrities kuopos prašomos iš anksto užsisakyti stalus.

Dailininkas Juozas Bagdonas tarp Clevelande gyvenančių dailininkų, kurie buvo atsilankę į jo parodos atidarymą. Nuotraukoje iš kairės: V. Raulinaitis, V. Stančikaitė-Abraitienė, J. Bagdonas, K. Žilinskas ir kun. Dzegoraitis. Parodą taip pat aplankė dailininkai Vaikšnora, Nasvytis, Palubinskienė ir Pivoritūnas. V. Pliodžinsko nuotrauka

MIKLOVAS KALBĖS OMAHOJ

Gegužės 27 d., 12 val. šv. Antano parapijos salėje, ALT pakviestas, neseniai pasišalinęs iš Lietuvos Juozas Miklovas darys pranešimą apie pavergtos Lietuvos būklę.

J. Miklovas kilęs iš žemaitijos ir ryšy su savo profesija yra apvažiavęs daug Lietuvos vietovių ir gerai pažįsta okupuoto krašto gyvenimą. Taip pat buvęs už Lietuvos ribų tolimose sovietų vietovėse.

Omahos Lietuvių Bendruomenės Apylinkė jo pranešimą organizuoja ir globoja.

Lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti ir nepraleisti progos išklausti svarbaus pranešimo apie pavergtos Lietuvos padėtį tiesioginiai iš ten buvusio patirties lūpų.

AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO SUVAŽIAVIMAS

Šių metų birželio 9-10 d. šaukiamas ASS metinis suvažiavimas. Studentų ir filisterių klausimams aptarti tuo pačiu metu vyks atskiri Studentų Skautų S-gos ir Filisterių Skautų S-gos posėdžiai. Suvažiavimas bus gražioje Linkų vasarvietėje, Christiana Lodge, Adamsville, Mich.

Suvažiavimų programose tarp kitų dalykų pramatomos centrinių organų rinkimai, statuto keitimo klausimai, atliktų darbų apžvalga, ateities veiklos gairių nustatymas, dvi įdomios paskaitos ir kt. Abiejų suvažiavimo dienų vakarai paskirti pramogoms su įdomia programa.

Suvažiavimo dalyvių registracija prasideda birželio 9 d., 10 val. ryte, o pirmasis posėdis 11:30 val. Registracijos mokestis 1,50 dol.

Vietoje bus galima gauti nakvynę (vienai nakčiai) ir maistą (4 kartus) už 7.50 dol. Norintieji pasinaudoti, prašomi iki gegužės 31 d. pranešti fil. Ritai Stravinskaitei, 7252 So. Rockwell Ave., Chicago 29, Ill., telef. 737-4688.

Visi Akademinių Skautų Sąjūdžio nariai — studentai ir filisteriai — iš JAV ir Kanados kviečiami suvažiavime gausiai dalyvauti.

MERGAIČIŲ VASAROS STOVYKLA DAINAVOJ

Jau eilė metų, kaip Nek. Pradėtos Marijos Seserys sėkmingai auklėja mergaites vasaros stovyklose. Pagrindinis tikslas netik sudaryti sąlygas mergaitėms

Rockfordo Lietuvių Klubo vyrų choras, vadovaujamas muziko Lino.

ROCKFORDO LIETUVIŲ KLUBAS KULTŪRINĖS VEIKLOS CENTRAS

Kad pasiekti Rockford, Illinois, teko žvilgtelti į žemėlapi; bet kad surasti Lietuvių Klubą Rockforde — pakako pasiklausti pirmo praivio. Kad pirmas sutiktas iškart nurodė nedvejodamas kelią į "Lithuanian Club", tatau gerokai mane

išvykti iš miesto triukšmo į ramią gamtą, bet poilsio ir žaismo darnume skiepyti katalikišką ir tautišką dvasią mūsų jaunimui ir padėti ugdyti jo charakterį.

Šiais metais Dainavos mergaičių vasaros stovykla, vadovaujama minėtų seserų, įvyks nuo liepos 8 d. iki liepos 22 d.

Registracijos ir smulkesnės informacijos reikalais Clevelande kreiptis pas Jadvygą Klorienę — 1235 E. 84 St. Tel. RA 1-8397.

140 DIENRAŠČIŲ APIE LIETUVĄ

Leonardas Valiukas, Pabaltijos valstybių JAV Kongrese išlaisvinimo akcijai remti komiteto koordinatorių 140 pačių didžiųjų Amerikos dienraščių redakcijoms išsiuntinėjo laiškus, prašydamas Amerikos visuomenės talkos šio komiteto darbams.

Laiškuose kondensuo t a i iškeliama Pabaltijos valstybių problema, supažindinama su 10-ties JAV Kongreso narių parodyta iniciatyva bei įneštųjų rezoliucijų turiniu. Laiškai spaudoje jau ima rodytis.

nustebino. Bet stebėtis teikėjo tik iki pasiekiau Lietuvių Klubą. Pabuvojus klube ir susipažinus su klubo pirmininku Rumčiku, nuomonę teko pakeisti diametraliai priešingai. Būtent: tektų stebėtis, jei vietinis gyventojas nežinotų Lietuvių Klubą. Tokį asmenį reiktų laikyti mirusiu bet kokiam socialiniam sambūriui... Jei kitose, net ir didesnėse lietuvių kolonijose, mūsų tautiečiai ieško parengimams salų pas svečiuosius, tai Rockforde yra priešingai.

Savaitegaliais Lietuvių Klubas panašus į bičių avių.

Nemanau, kad Klubą vadovybė pasijustų užgauta, jei stebėtojas Lietuvių Klubą priskirtų prie gerai veikiančios pelno įstaigos. Tokį, nors ir klaidingą, įspūdį labai lengva susidaryti, kai sužinoma, kad klubo turtas siekia apie ketvirtį milijono dolerių ir jokių piniginių įsipareigojimų neturi. Tačiau taip nėra. Ši pasididžiavimo verta institucija nesiekia pelno, bet turi daug aukščiau siekiančius tikslus. Kad iš tikrųjų taip yra, pakanka paminėti tik vieną kitą faktą. Rengiant Vasario 16 Dienos Minėjimus, Klubą vadovybė netik kad duoda nemokamai salę, bet dar kasmet paskiria neeilinę piniginę sumą taja proga Tėvynės laisvinimo tikslams. Klubą patalpose randa prieglobstį Lituanistinė šeštadienio mokykla. (Lietuvių Enciklopedijos XXV t. 382 psl. nuotrauka daro klubo patalpose). Lie-

tuvių Klubas globoja to vardo vyrų chorą. Klubą patalpose vyksta choro repeticijos ir bendrai, klubas yra oficialioji vyrų choro būstinė. Klubą patalpose vyksta įvairių lietuvių organizacijų susirinkimai.

Turint bet kurių su lietuviška veikla susisijusių reikalų, Lietuvių Klubas yra ta vieta, kur sutiksi visus, kuriems rūpi lietuvių tautos reikalai. Lietuvių Klubą pirmininkas Rumčikas, turbūt, galima visada čia su tikti. Tik gal tais atvejais ne, kai yra su vyrų choru išvykęs į kurią lietuvių koloniją dainuoti. Ir reikia stebėtis, kaip jam visam laiko ir energijos užtenka. Kai teko aiškintis su juo, į ką reikia kreiptis norint pakviesti Klubą Vyrų Chorą į Melrose Park, Rumčikas buvo nuolat pešiojamas už abiejų alkūnių keletu asmenų iškart įvairiausiais reikalais. Kada jau atrodė turės laiko ir man, pasirodė muzikas Linas, vyrų choro muzikinis vadovas, Rumčikas nusekė Liną į repeticijų patalpą.

Nors ir skubėdamas, jis manęs nepalikio besidairant, bet pavedė mane J. Bacevičiaus globon. J. Bacevičius tada sutikau pirmą kartą, bet nesijaučiau su juo svečias ir iškart pasijauti kaip su geru bičiuliu. J. Bacevičius, nors ir nebe pirmos jaunystės metuose, bet neatsižvelgdamas į amžių dar ir šiandien yra organizacijų pirmininkas ir aktyvus choro dalyvis. O kai yra reikalas ir solo partiją patraukia. J. Bacevičius apsi-gyveno Rockforde dar prieš

I Pasaulinį karą. Ir nuo to laiko aktyviai dalyvauja lietuvių kultūrinėje veikloje. Ir jei kada kas rašys Rockford lietuvių kultūrinės veiklos istoriją, neišvengiamai susidurs su J. Bacevičiaus biografija, kuri yra suaugusi su vietos lietuvių kultūrine veikla.

Belaikiant vyrų choro repeticijos pabaigos, klubo skaitykloje pasirodė J. Kiznis, Lietuvių Bendruomenės Apylinkės pirmininkas, šeštadieninės Lituanistinės mokyklos vedėja Zakariėnė, vyrų choro ir mergaičių okteto akomponiatorė Giedraitienė, abiejų vienetų pranešėja Petraitienė ir Liudas Jarošekas — mergaičių okteto dainų vadovas.

Lankantis Rockford Lietuvių Klube, susidaro įspūdis, kad čia visų organizacijų reikalai taip suaugti, kad kreipiantis į bet kurią veiklą, lengvai rasi kelią į bet kurią organizaciją.

Pasibaigus choro repeticijai, pasirodė ir choro valdyba su pirm. Z. Jakimčium priešaky. Dažnai pasitaiko, kad kviečiant meninius vienetus tenka grįžti tuščiom rankom ir prislėgta nuotaka. Šiuo atveju man daugiau negu pasisekė. Rockfordiečių geri norai patalokininkauti lietuviškame reikale kaimyninei kolonijai viską nugalai ir nuotolius ir dolerines sienas.

Su dideliu malonumu reikia pastebėti, kad kviečiamųjų vienetų: kaip choro taip ir mergaičių okteto, kasininkų neteko pažinti. O gal jie tokių ir neturi; bent Melrose Park lietuvių kolonija to nesužinojo.

Stasys Vidmantas

Rockfordo lituanistinės mokyklos oktetas.

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUSĮ PAVĖSIJE, GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖS VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akrų pušynas — parkas • Šiltos Golfstromo srovės, atviras jūros pliažas 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 16 IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus malonai kviečia atvykti.

Kreiptis: E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 16 d.

AUDRONĖ JANSONAS,

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

DIRVOS ROMANO KONKURAS

Lietuviai rašytojai nuoširdžiai kviečiami dalyvauti Dirvos skelbiamame romano konkurse. Laimėtoju bus išmokėta 1,000 (vieno tūkstančio) dolerių premija.

Konkurso sąlygos:

- * Veikalo žanras - romanas.
- * Veikalas turi būti niekur nespausdintas.
- * Veikalo tematika ir dydis neaprežiami, bet kūrinys turi būti vertingas literatūrinio požiūriu.
- * Konkursą laimėjęs autorius premijuotą kūrinį leidžia spausdinti Dirvoj be atskiro atlyginimo.
- * Premijuoto romano autorius pasilieka sau atskiro išleidimo teises, bet sutinka dėl leidimo sąlygų tartis visų pirma su Vilties Draugijos leidykla.
- * Viena rankraščio kopija, perrašyta mašinėle, jūry komisijai atsiunčiama iki 1962 m. rugpjūčio 15 d., 6 val. vakaro.
- * Konkurso slaptumui užtikrinti, veikalai siunčiami tokiu būdu: 1. Autorius veikalą konkursui duoda ne tikra savo pavarde, bet pasirašęs slapyvardžiu. 2. Prie rankraščio pridedamas uždaras vokas, ant kurio pakartojamas minėtas autoriaus slapyvardis. 3. Vokan įdedamas mažesnis uždaras vokelis su tikra autoriaus pavarde ir adresu.
- * Jūry komisijos nepremijuoti veikalai grąžinami autoriams išlaikant šiuo atveju reikalingą slaptumą.
- * Jei kurį nors nepremijuotą romaną Dirva norėtų spausdinti savo skiltyse, dėl to su autorium tariamasi atskirai.
- * Dirvos romano konkurso jūry komisiją sudaro Dirvos redakcijos atstovas - Stasys Santvaras, du rašytojai, Lietuvių Rašytojų Draugijos nariai - Antanas Gustaitis ir Faustas Kirša, ir dūgrožinei literatūrai artimi asmenys - dail. Viktoras Vizgirda ir Juozas Kapočius. Jūry komisijos sprendimai daromi balsų dauguma.
- * Konkursą laimėjusiam rašytojui 1000 dolerių premija bus įteikta Clevelande, Ohio, Dirvos metinės šventės metu, 1962 m. rugsėjo 29 d.
- * Dirvos romano konkursui rankraščiai, perrašyti mašinėle, nelaukiant nustatyto termino, siunčiami šiuo adresu: Stasys Santvaras, Dirvos romano konkursui, 404 K St., So. Boston, Mass., U.S.A.

Šio romano konkurso 1,000 dolerių premijos mecenatas yra JONAS ČESNA, iš Omahos, Nbr.

Dirvos Redakcija